

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMAGT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Majoor der Infanterie.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Majoor van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

A. Q. H. DIJXHOORN, Majoor van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

P. W. PIETERS, Ritmeester der huzaren, adjudant van den Directeur Hoogere Krijgsschool.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie, Lid der Commissie van proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784

Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—

Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

106de JAAR No. 4

NADRUk VERBODEN

APRIL 1937

INHOUD

	Blz.
Luitenant-Generaal Jhr. W. RÖELL	132
De Wederopbouw van ons Leger VII, door H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER ..	136
Overzicht van de oefening onder leiding van den Commandant van het Veldleger in September 1936, IV, door V. E. NIERSTRASZ	143
Een oefening in het mobiliseeren van een Bataljon, door S. VELDMEYER	149
Bevelenboek	150
Gasbescherming II, door Th. S. J. VAN ERP	151
Meeningen van anderen	156
Leven en streven in de Koninklijke Landmacht	157
Nieuwe uitgaven	165
Uit de vakpers	167

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1937

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMAGT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Majoor der Infanterie.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Majoor van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

A. Q. H. DIJXHOORN, Majoor van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

P. W. PIETERS, Ritmeester der huzaren, adjudant van den Directeur Hoogere Krijgsschool.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie, Lid der Commissie van proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784

Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—

Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

106de JAAR No. 4

NADRUk VERBODEN

APRIL 1937

INHOUD

	Blz.
Luitenant-Generaal Jhr. W. RÖELL	132
De Wederopbouw van ons Leger VII, door H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER ..	136
Overzicht van de oefening onder leiding van den Commandant van het Veldleger in September 1936, IV, door V. E. NIERSTRASZ	143
Een oefening in het mobiliseeren van een Bataljon, door S. VELDMEYER	149
Bevelenboek	150
Gasbescherming II, door Th. S. J. VAN ERP	151
Meeningen van anderen	156
Leven en streven in de Koninklijke Landmacht	157
Nieuwe uitgaven	165
Uit de vakpers	167

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1937

DE MILITAIRE SPECTATOR

LUITENANT-GENERAAL

Jhr. W. RÖELL

Het is voor de Koninklijke Landmacht een gelukkige, en zeker geen toevallige, omstandigheid, dat de beide hoogste leger-autoriteiten in den regel gedurende een langer tijdvak in functie blijven, dan zulks met lagere commandanten het geval pleegt te zijn. Immers zoowel de voorbereide landsverdediging en de hoogere vorming van officieren, als het brengen van de noodzakelijke eenheid van opvatting en handelen bij de opvoeding en opleiding van de troepen eischen zoodanige continuïteit, als slechts kan worden verkregen bij het gedurende vele jaren in functie blijven van denzelfden Chef.

Wanneer dan ook een der beide hoogste autoriteiten het tijdstip gekomen acht, aan H. M. de Koningin

onthefving te verzoeken uit het hooge ambt, dan is hiermede een tijdvak afgesloten en past een terugblik, vooral indien het den Commandant van het Veldleger betreft. Deze toch heeft uit hoofde van zijn functie nu eenmaal met een ruimeren kring rechtstreeksche aanraking dan de Chef van den Generalen Staf, wiens arbeid bovendien niet voor de openbaarheid bestemd is.

Bij het neerleggen van zijn drie belangrijke functies door Luitenant-Generaal Jhr. W. RÖELL moet diens vaak uitgesproken oordeel, dat wij allen staan op de schouders van onze voorgangers, in herinnering worden gebracht, en zoo is zijn werkzaamheid als Commandant van het Veldleger in de eerste plaats een voortzetting geweest van den arbeid van zijn voorganger, Luitenant-Generaal E. F. INSINGER.

Kon immers destijds, bij het neerleggen van het Commando door laatstgenoemde, in *De Militaire Spectator* worden getuigd, dat oefening, tucht en aanvoering zich in opwaartsche lijn bewogen, zoo moest daarnaast er op worden gewezen, dat het Veldleger op dat tijdstip nog niet beantwoordde aan de hooge eischen, die de aftredende C.V. zelf aan het operatieve orgaan van onze weermacht meende te moeten en te kunnen stellen.

Zeer juist heeft zijn opvolger het dan ook als eerste taak opgevat, het door zijn voorganger doorgevoerde systeem van opleiding en oefening verder te voltooien en te doen doorwerken, terwijl daarnaast zijn voortdurende werk-

zaamheid ten behoeve van het welzijn van den soldaat zeker niet minder was dan die van zijn voorgangers.

* * *

Uitvloeisel van de genoemde primaire taak was, dat gezorgd moest worden het reeds ingevoerde stelsel van de *Wenken voor de opleiding* in den troep te doen *inleven*.

Daartoe werd, waar noodig, het al te dogmatische hieraan ontnomen, terwijl alle commandanten doordrongen moesten worden van de groote voordeelen van het stelsel m.h.o. op het uitbuiten van den, veel te krap toegemeten, eersten oefeningstijd.

Als compensatie voor het misschien wat al te schoolsche karakter van dit stelsel werd het houden van onverwachte oefeningen bevorderd, terwijl bij de infanterie de troep en zijn commandanten vertrouwd werden gemaakt met het leven te velde door de z.g. driedaagsche bataljonsoefeningen, waarbij gelegerd moet worden onder oorlogsomstandigheden buiten het eigen kazernement.

Nu was mede de tijd gekomen voor het op gelijke wijze eenheid brengen in het stelselmatig nuttig besteden van den voor herhalingsoefeningen bestemde tijd, waartoe de *Aanwijzingen voor de herhalingsoefeningen* voor de verschillende wapens het licht zagen. Daarnaast moest de verdere vorming van de beroepsofficieren, voornamelijk door kaderoefeningen op de kaart en in het terrein, opnieuw worden geregeld, teneinde de intensieve oefening van den troep te kunnen voortzetten, zonder de toch ook zeer noodige oefeningen voor de officieren in het gedrang te doen komen.

De sluitsteen op het hier ontwikkelde stelsel van oefening werd gevormd door de oefeningen in de bevelvoering onder de persoonlijke leiding van den C.V., waarbij de staven van eenige groote eenheden van het Veldleger (in 1935 en 1936 zelfs van alle groote eenheden) werden gevormd, en in hooger verband onder oorlogsomstandigheden gedurende eenige dagen achtereen in werking waren. Aanvankelijk bedoeld als compensatie voor het ontbreken (op bezuinigingsgronden) van de legeroefeningen, bleek alras het groote nut van deze oefeningen, zoodat zij nog steeds jaarlijks worden gehouden, ook nu de legeroefeningen wederom mogelijk zijn geworden. Door deze oefeningen is zelfs een voordeel behaald op ons omringende legers van groote mogendheden, waar de legerstaven in vreedstijd niet aanwezig zijn.

Het zal duidelijk zijn, dat door dit complex van oefeningen in den loop der jaren geleidelijk het doel werd bereikt, dat de Generaal zich stelde, n.l. het herwinnen van het — niet in voldoende mate aanwezige — *zelfvertrouwen*. Ook met andere, niet minder belangrijke middelen, werd dit doel nagestreefd, als: aanmoediging van *initiatief*, onmisbaar voor den aanvoerder van hoog tot laag op het slagveld, de zorg voor uiterlijk voorkomen, voor den goeden geest en den goeden toon in het leger, en vooral door opbouwende kritiek.

Steeds mild in zijn oordeel, als het te goeder trouw gemaakte fouten betrof, wees de Generaal onverbiddelijk alle nastreven van eigen baat ten koste van anderen af, en was hij onwrikbaar, waar het de handhaving van de krijgstucht betrof.

Hoewel van huis uit artillerie-officier, ging zijn groote belangstelling toch uit naar het Wapen der infanterie en het was voor hem dan ook een groote voldoening, dat het vraagstuk van de te zware bepakking eindelijk — als

gevolg van de motoriseering van de goederentreinen — radicaal kon worden opgelost door de ransels op de goederenauto's te doen medevoeren.

* * *

Ook in de Vesting Holland is in de afgelopen jaren de werkzaamheid van haren Commandant bespeurd, niet alleen door het ontwerpen en leiden van belangrijke oefeningen voor Front- en Groepsstaven, maar ook in voortdurende waakzaamheid voor het behoud, voor verbetering en voor verderen uitbouw van de duurzame versterkingen. Als zoodanig mogen worden genoemd de verbeteringen, aangebracht aan de reeds bestaande granaatvrije onderkomens en verderen bouw daarvan, verkregen als compensatie voor vermindering van stormvrijheid door den aanleg van nieuwe wegen en kanalen. Dank zij het onvermoeid streven van den thans afgetreden Commandant zijn buitendien reeds talrijke verbeteringen van verdedigingswerken tot stand gekomen, terwijl ook bij den aanleg van kunstwerken met zijn, op de landsverdediging gerichte, wenken werd rekening gehouden.

Aan zijn herhaaldelijk kenbaar gemaakten wensch, dat wederom gelden op de Vestingbegrooting zullen worden gebracht ten behoeve van de moderniseering van ons bestaand vestingstelsel, is echter nog steeds niet voldaan.

Als Gouverneur der Koninklijke Residentie eindelijk was het Generaal RÖELL gegeven, het militaire eerbetoon bij zeer belangrijke gebeurtenissen in ons Vorstenhuis te mogen leiden.

Waren bij de Koninklijke begrafenissen in 1934 alle harten van droefheid vervuld, zoo was niettemin het optreden van de Weermacht daarbij vertrouwen wekkend. Onlangs schonk het nog zoo versch in het geheugen liggend Koninklijk huwelijk met daaraan voorafgaand de beëediging van Prins BERNHARD aan Generaal RÖELL de gelegenheid tot het in details organiseren van grootsche militaire plechtigheden, waarbij de Weermacht zich op haar best kon laten zien.

* * *

Vormt zoodanige vijfjarige ambtsvervulling met de daaraan voorafgaande commando's en functies reeds een schitterende militaire loopbaan, toch is het eigenlijke levenswerk van Generaal RÖELL nog niet genoemd. Als zoodanig toch moet gelden zijn onverpoosd gedurende zijn geheelen diensttijd ijveren voor de opleving van het nationaal bewustzijn onder de Vaan van Oranje, geschraagd door zijn onverbreekelijke, van huis uit megedragen, liefde en trouw aan ons Vorstenhuis. Zijn devies in dezen is, dat het Nederland met Oranje steeds goed, maar zonder Oranje steeds slecht is gegaan. Dit besef is ook voortdurend richtlijn geweest bij zijn onversaagd pal staan voor het behoud van een parate Weermacht, niet het minst in de belangrijke functies, die hij gedurende tal van jaren aan het Departement van Oorlog heeft vervuld. Door zijn grooten invloed en bezielend woord heeft hij in jaren van diepe depressie veel goeds voor afbraak kunnen behoeden.

In latere jaren bereikte hij zijn doel, eenerzijds door opvoeding van de dienstplichtigen in nationalen zin door onderricht in Vaderlandsche en korpsgeschiedenis en door het doen herleven van aloude schoone traditiën. Het verbinden van de namen van groote Nederlanders aan de kazernes der korpsen is voor een groot deel ook zijn werk. Anderzijds ijverde hij voor het tegengaan van

het verlies van burgerlijke betrekking tengevolge van den dienstplicht en zocht hij contact met breede kringen in de Natie, in het bijzonder met de jeugd, teneinde een fier nationaal bewustzijn te doen herleven en eerbied te wekken voor en vertrouwen in de Weermacht. Zijn uitingen in de pers, zijn toespraken en redevoeringen voor de radio waren steeds juweeltjes van stijl.

Deze arbeid heeft vruchten gedragen. Er is een gunstige wisselwerking ontstaan tusschen de verhoogde belangstelling en eerbied van de Natie in de Weermacht en het zelfvertrouwen van deze en hare opofferingsgezindheid ten bate van de Natie.

Nu in dit opzicht een belangrijk resultaat, wellicht het mogelijke, is bereikt, acht Generaal RÖELL het oogenblik gekomen zijn militaire functies, die steeds den ganschen mensch hebben geëischt, neer te leggen. De verwezenlijking van zijn belangrijke en vaak herhaalde voorstellen voor het bereiken van een in alle opzichten werkelijk voldoende peil van paraatheid van de Weermacht, waartoe moderniseering van de bewapening, verlenging van oefeningstijd en uitbreiding van het contingent noodzakelijk zijn, zal hij slechts uit de verte kunnen aanschouwen. Ongetwijfeld zal hij, dank zij zijn nog ongebroken energie, nog belangrijken arbeid verrichten.

Het leger zal hem in eere blijven gedenken als een rechtvaardigen en voorbeeldigen Chef.

Uit den *Staat van Dienst* lichten wij het volgende:

Vrijwillig verbonden bij het 2e Regiment Vesting-Artillerie.	
Opleiding tot officier aan den Artilleriecurcus te Delft.....	1 October 1892
Tweede-luitenant bij het 1e Regiment Vesting-Artillerie.....	4 October 1895
Overgeplaatst bij het 2e Regiment Veld-Artillerie.....	3 October 1898
en bij het Korps Rijdende Artillerie	1 Mei 1900
Eerste-luitenant	11 Juni 1901
Gedetacheerd bij de Hoogere Krijgsschool	1 November 1906
	— 12 Augustus 1910
Kapitein	1 November 1912
Overgeplaatst bij het 1e Regiment Vesting-Artillerie.....	16 October 1913
en werkzaam onder de bevelen van den Chef van den Generalen Staf	1 November 1913
Adjutant van den Minister van Oorlog en overgeplaatst bij den Staf der Artillerie	5 Augustus 1916
Kapitein van den Generalen Staf	18 Augustus 1916
Majoor, hoofd der IIe Afdeeling (Generale Staf)	1 November 1921
Luitenant-Kolonel	3 Mei 1924
Overgeplaatst bij de Artillerie en benoemd tot Commandant 6e Regiment Veld-Artillerie	5 September 1925
Kolonel, Commandant der IVe Artillerie-Brigade	1 October 1926
Generaal-Majoor, Commandant der Ie Divisie	1 Mei 1929
Luitenant-Generaal, Commandant van het Veldleger en van de Vesting Holland en Gouverneur der Koninklijke Residentie....	1 Mei 1932

DE WEDEROPBOUW VAN ONS LEGER

DOOR H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER,

Luitenant-Generaal b.d.

VII. (vervolg van pag. 99).

De infanterie.

Verdere vorming en bevordering van beroeps- en reserve-officieren.

Het spreekt vanzelf dat de gestelde eisch, dat de reserve-officieren als het ware met hun onderdeel mede opgroeien, er toe leidt dat een vrij snelle en regelmatige promotie gewenscht is, wat vanzelf terugslaat op de beroepsofficieren. Vooral voor de reserve-officieren is een tijdig bereiken van kapiteins- en majoorsrang noodig. We zouden dan ook de reserve-officieren na 12 jaar officiersdienst den rang van kapitein willen zien bereiken en daarna na ± 10 jaar den rang van majoor.

We stellen ons den gang van zaken als volgt voor:

De *reserve-officier*, die zooals reeds gezegd ± 15 September opkomt, tot ± 15 Juni de school volgt, dan als sergeant dienst doet in den troep, ± 15 Augustus vaandrig wordt en ± 1 October 2e-luitenant, doet dan nog dienst tot ± 15 December. Hij commandeert dan zijn eigen sectie, dient ± 3 weken onder zijn eigen compagniescommandant en onder toezicht van zijn eigen bataljonscommandant.

We zouden hem dan in het tweede dienstjaar 6 dagen gecompriëerde cursus willen geven, reglementen repetitie en kaderoefening in het terrein.

Het 3e en 4e jaar komt hij met zijn compagnie voor herhalingsoefeningen op.

Hij gaat dan met zijn compagnie over naar het reserve-regiment. Hierbij heeft hij in het 5e, 6e of 7e jaar een herhalingsoefening met het geheele regiment; voor de territoriale regimenten in hun gebied. Het spreekt vanzelf dat bij de herhalingsoefeningen evenals thans een week vóór het begin moet worden opgekomen.

De beide andere jaren zou men kunnen volstaan met een cursus van 6 dagen, waarbij voor de territoriale regimenten kaderoefening in het terrein in het gebied waar zij moeten optreden.

De 2e-luitenant is ondertusschen na 4 jaar dienst als zoodanig, dus in October aan het eind van het 5e dienstjaar tot eerste-luitenant benoemd. Na voleindiging, van het 7e dienstjaar, is de bestemming van den luitenant het depot of wel invallen voor ontbrekende luitenanten bij actief of reserve-regiment. Er dient dus in het 8e jaar een 3 weeksche herhalingscursus plaats te hebben, waarbij aandacht wordt besteed aan opfrissing van de kennis noodig voor het geven van instructie en waarbij zoo mogelijk ook practisch als instructeur wordt opgetreden.

We hebben dan het 9e, 10e, 11e en 12e jaar voor de opleiding tot kapitein. In deze jaren achten we noodig twee theoretische cursussen van 3 weken één van 6 dagen en dienst doen als compagniescommandant gedurende 4 weken. De practijk zal moeten uitmaken hoe de verdeeling moet zijn. Theoretisch zouden we zeggen 9e jaar 6 dagen, 10e jaar 3 weken theorie, 11e jaar 4 weken commando over een compagnie liefst in het tijdperk na 1 October, 12e jaar 3 weken theorie en kaderoefening op de kaart en in het terrein.

Alle cursussen worden bij het regiment gegeven door of onder leiding van den luitenant-kolonel. De officieren, thans bij de Brigadestaven ingedeeld voor het geven der cursussen, zouden dus kunnen vervallen.

Na 12 jaar dienst als luitenant zou dan de aanstelling tot kapitein kunnen volgen. De selectie zou streng moeten zijn. Slechts $\pm 1/3$ der luitenants behoeft kapitein te worden.

Voor de *beroepsofficieren* zouden we de volgende regeling wenschen. Zij worden gekozen uit de aspirant reserve-officieren op een tijdstip voordat deze tot vaandrig worden benoemd, dus begin Augustus. Na een verlof volgt dan de opleiding op de K.M.A. gedurende twee jaar. Als zij tot 2e-Luitenant worden aangesteld, zijn zij dus twee jaar achter bij hun oud-collega's reserve-officier.

Gedurende één jaar zouden we hen boven de organieke sterkte wenschen: Zij zouden nu na 2 jaar dienst als officier tot eerste-luitenant benoemd dienen te worden, waardoor zij komen boven de reserve-officieren, die van hun lichter zijn. Immers deze worden 1 October eerste-luitenant.

Gedurende den diensttijd als luitenant worden in het wintertijdperk cursussen gevolgd voor: zware mitrailleurs, mortieren en infanteriegeschut, verbindingsdienst, gymnastiek en schermen. Ook dient een cursus gevolgd te worden bij de artillerie om de tactiek en schietmethode van dit wapen goed te leeren begrijpen. Natuurlijk dat bij het regiment de noodige kaderoefeningen op de kaart en op het terrein medegemaakt worden. In de laatste jaren van den luitenantstijd dient een tactische cursus gevolgd te worden van ± 6 weken, teneinde het gevecht van de divisie en het optreden van het regiment goed te leeren begrijpen. Deze cursussen zouden vermoedelijk het beste legerkorps-gewijze gehouden worden. Bij alle cursussen heeft beoordeeling plaats.

Na 10 jaar dienst als officier zou de promotie tot kapitein dienen te volgen. Door een aantal functiën zoowel voor kapiteins als voor luitenants open te stellen (*niet* de compagniescommando's) zou zulks te bereiken zijn, mits voldoende luitenantsplaatsen door doordienende reserve-officieren worden bezet.

Beschouwen we nu weer de *reserve-officieren*. Zij worden bij hun aanstelling tot kapitein aangewezen voor het commando over een compagnie bij hun eigen regiment en wel een in dat jaar aankomende compagnie, zoodat zij die compagnie zoowel bij het actieve als bij het reserveregiment zouden kunnen blijven commandeeren.

Theoretisch zou dit glad moeten verlopen. De practijk zal echter wrijvingen medebrengen als men niet zorgt deze weg te nemen. Er zullen vermoedelijk meer geschikten zijn dan er noodig zijn; dit aantal overcomplete kapiteins zal niet bij alle regimenten even groot zijn; evenmin in elk jaar. We nemen echter aan dat het benodigde aantal kapiteins per jaar per regiment, ± 5 (3 voor 3 tirailleurcompagnieën, 1 voor één van de drie mitrailleurcompagnieën, 1 voor andere functiën) altijd wel te vinden zal zijn uit de ± 20 luitenants, die 12 jaar tevoren aangesteld zijn per regiment. Natuurlijk, dat bij de hier voorgestane regeling de encadreering met reserve-officieren der regi-

menten Grenadiers en Jagers op dezelfde wijze plaats zal moeten hebben als bij de overige regimenten infanterie. De selectie zal moeten plaats hebben bij de overplaatsing van de school bij het regiment als sergeant.

Nemen we dus aan, dat normaal de vervulling der jaarlijks te bezetten kapiteinsplaatsen bij de regimenten zal kunnen geschieden zonder overplaatsing van andere regimenten, dan zal een bij uitzondering noodzakelijke overplaatsing moeten geschieden met inachtneming van de woonplaats en liefst binnen de divisie. We zullen echter hoogstwaarschijnlijk per regiment één of meer kapiteins overcompleet krijgen. Hierin vinden we een reserve voor gedurende den diensttijd als kapitein uitvallende compagniescommandanten, voor kapiteins bij de strategische detachementen, enz.; voorts achten we ruim kapiteins noodig voor de depôts, ook als reserve.

Zooals reeds gezegd is slechts een deel der luitenants noodig voor kapitein. Er blijven dus bij de bevordering tot kapitein in het 13e dienstjaar luitenants over. Hieronder zijn er een klein aantal, dat bepaaldelijk ongeschikt is voor kapitein, feitelijk dus ook voor luitenant; een grooter deel dat ofschoon geschikt voor luitenant, niet alle eigenschappen bezit die men voor den kapitein zou wenschen en ten slotte een klein aantal, dat wél de geschiktheid voor kapitein zou kunnen verwerven, doch voor wien het verrichten van werkelijken dienst in den kapiteinsrang werkelijk zeer ernstige bezwaren zou opleveren. Daar in het geschetste stelsel met wenschen ten aanzien van het tijdperk van opkomst veel minder rekening gehouden zal kunnen worden dan thans, zouden we de gelegenheid om af te zien van bevordering onder bepaalde voorwaarden niet willen uitsluiten. We zouden nu in beginsel uit deze luitenants in omgekeerde volgorde willen recruteeren: officieren voor luitenantsfunctiën in de oorlogsorganisatie, die niet tot de organisatie der korpsen behooren, voor zoover deze plaatsen niet bij voorkeur door beroeps-officieren vervuld dienen te worden; luitenants voor de strategische detachementen; luitenants voor verschillende functiën achter het front; het overschot ten slotte bij de depôts.

Deze luitenants zouden hunne geschiktheid moeten onderhouden door cursussen en practischen dienst op den voet als tegenwoordig, twee jaren van 6 dagen, één van drie weken. De luitenants met bijzondere bestemming in die functie voor zoover mogelijk. De luitenants bij de strategische detachementen hebben met deze detachementen 3 herhalingsoefeningen van twee dagen.

Er is nu in het beschreven stelsel één bezwaar bij de officiers-encadreering, dat we nog moeten ondervangen. Bij het actieve leger zijn n.l. alle sectiecommandanten tweede-luitenants, behalve de enkele ouderen of beroeps-officieren, die openvallende plaatsen innemen. Dit heeft het groote voordeel, dat de oudere manschappen der hooger genummerde regimenten niet door veel jongere officieren gecommandeerd worden. Het feit dat de diensten van alle sectiecommandanten gelijk zijn en dat de reserve-luitenants hun meeste ervaring in het begin van hun loopbaan opdoen vermindert de nadeelen. Hiervan blijft alleen over, dat, bij het uitvallen van een kapitein, zijn plaats wordt ingenomen door een officier, die nog niet de volledige opleiding voor die functie gehad heeft. Om nu hieraan tegemoet te komen zouden we bij mobilisatie bij het regiment boven de sterkte willen indeelen: 1 ouder kapitein (waarover hierna) en een drietal oudere luitenants te nemen uit de beste der niet tot kapitein bevorderde luitenants. Deze luitenants zouden tijdelijk moeten voorzien in c.q. openvallende kapiteinsplaatsen en voorts in openvallende luitenantsplaatsen.

De reservekapitein zal nu in het eerste jaar van zijn dienst als kapitein zijn compagnie 4 weken commandeeren, liefst na 1 October, dus onder goed toezicht in een tijdperk van voornamelijk compagniesoefeningen. Het 2e jaar een gecoprimeerde cursus van 6 dagen, waarbij te behandelen zware infanteriewapenen en artillerie; 3e en 4e jaar commando over de compagnie bij de herhalingsoefeningen; in de drie jaren waarin de compagnie het reserveregiment vormt een cursus van 3 weken waarbij oefeningen in het terrein, voor de territoriale regimenten in hun gebied en een herhalingsoefening van 6 dagen met het regiment; 8e en 9e en 10e jaar opleiding voor majoor en wel twee theoretische cursussen van 3 weken, waarbij minstens één week bij de artillerie-oefeningen wordt doorgebracht en veel aandacht wordt besteed aan alle infanteriewapenen en een opkomst van 3 weken, waarbij gelegenheid bestaat om meermalen een bataljon te commandeeren, dus na de herhalingsoefeningen.

Voor kapiteins niet bestemd voor C.C. doch voor andere functiën moet een afwijkende regeling gelden, behalve voor de opleiding tot majoor.

De bevordering tot majoor volgt niet automatisch, doch naar gelang van de behoefte en in verband met de promotie der beroepsofficieren en wel zooveel mogelijk bij het eigen regiment of het eigen legerkorps. Degenen die tot majoor worden aangesteld, moeten zich verbinden langer dienst te doen dan tot het 45e jaar, b.v. als zij niet worden bevorderd tot hooger rang dan majoor tot het 50e jaar. Onder de kapiteins die niet bevorderd worden zullen er dus geschikten voor majoor zijn, die nog eenige jaren te dienen hebben; immers in het 8ste dienstjaar gaat de compagnie over naar het depôt; de kapitein eveneens en is dus beschikbaar voor commando's daarbij en voor aanvulling. Eén dier kapiteins kan dus bestemd worden voor indeeling boven de sterkte bij den regimentsstaf, bij mobilisatie.

Gaan we nu weer over tot de *beroepskapiteins*. Deze doen gewoon dienst bij de vredesonderdeelen en in verschillende functiën, waar zij noodig zijn. Bij mobilisatie zijn zij grootendeels bestemd voor de depôts, voor de opleiding aldaar en voorts voor reserve. Het is toch een voordeel als de reserve voor geleiden verliezen in kwaliteit hoog staat. Het invallen voor een commando is veel moeilijker dan het voorbereid voeren daarvan. Bij de encadreering van de regimenten zullen toch enkele beroepskapiteins daarbij ingedeeld moeten worden; in de eerste plaats dus voor in den loop van den diensttijd der compagnie opvallende plaatsen als compagniescommandant en voor bij mobilisatie blijkende tekorten (ziekte als anderszins). We zouden nu gedurende den loop van den kapiteinsdiensttijd een opleiding wenschen voor majoor en wel zóó tijdig, dat daarna nog gelegenheid bestaat bij oefeningen van den troep een bataljon te commandeeren en op die wijze de geschiktheid te demonstreeren. We zouden een opleidingscursus wenschen van \pm 3 maanden, waaraan hetzij aansluitend, hetzij later een 14-daagsche oefening in het terrein verbonden zou zijn. De cursussen zouden hetzij voor het geheele leger, hetzij per legerkorps moeten worden gehouden. Voldoende beoordeeling op dezen cursus te halen zou een eisch moeten zijn voor den majoorrang. Er dient dus strenge selectie te zijn, mits zooals hier voorgestaan ook al het mogelijke voor opleiding gedaan wordt. Oud-leerlingen der H.K.S. zouden in beginsel buiten deze cursussen vallen.

Het is nu zaak de niet voor majoor geschikten kwijt te raken.

De bestaande *bevorderingswet* dient toch gewijzigd te worden. Zij is ge-

baseerd op toestanden van vóór 1896, toen de a.s. officieren zeer jong op de Academie kwamen. Tegenwoordig blijkt al het verouderd zijn van de Wet nu er door den eisch van 40 dienstjaren groote ongelijkheid in pensionneering bestaat tusschen de officieren afkomstig van cadettenschool en Kampen en diegenen die op de K.M.A. kwamen direct van de H.B.S.

Bovendien wordt in de toekomst de toestand onhoudbaar, nu dank zij de hindernissen bij ons M.O. alsmede tengevolge van de recrueteering der leerlingen van de K.M.A. uit de leerlingen der scholen voor R.O. de gemiddelde leeftijd van in dienst komen 20 jaar is en dus allen tot het 60e jaar zullen moeten doordienen voor pensioen. Men zal moeten komen tot verschillende pensioenleeftijden voor de verschillende rangen. Immers terwijl kapiteins van 50 jaar en ouder in algemeenen zin voor hun functie te oud zijn, kan naar gelang de rang hooger wordt, de leeftijd waarop men nog geschikt is hooger worden.

Bij een *nieuw stelsel van pensionneering, dat onherroepelijk noodig is*, zal men tevens maatregelen moeten nemen om de ongeschikten kwijt te raken. Men moet kapiteins, die geen majoor kunnen worden en waarvoor geen plaatsen in noodzakelijke vredesfunctiën te vinden zijn, reeds na 20 à 25 dienstjaren als officier kunnen pensionneeren. Ook voor de hogere rangen geldt dat men voor bevordering ongeschikten moet kunnen pensionneeren, zij het ook niet met vol pensioen. De mogelijkheid moet dan ook open staan voor degenen die zelf aan hun geschiktheid twifelen om tijdig, dus b.v. na 15 à 20 jaar, met een gedeeltelijk pensioen het leger te verlaten. Zij kunnen dan nog een andere loopbaan kiezen.

Het aantal hoofdofficiersplaatsen voor beroepsofficieren moet nu in zoodanige verhouding tot het aantal plaatsen voor subalterne officieren staan, dat na ± 20 dienstjaren als officier de promotie tot majoor kan volgen. Het spreekt vanzelf, dat de tractementsregeling zoodanig moet gewijzigd worden, dat de gemiddelde kosten aan tractement per hoofd van de beroepsofficieren niet te veel stijgen.

Beschouwen we nu verder de *reserve-hoofdofficieren*, dan bestaat bij de voorgestane regeling behoefte aan majoors voor 3 of meer bataljons, voor de depôts, voor majoorsplaatsen buiten den troep en voor reserve.

De majoorsplaatsen moeten verdeeld worden tusschen de beroeps-majoors en de reserve-majoors, waarbij zooals al vroeger gezegd, de bataljons der actieve regimenten bij voorkeur door beroeps-majoors worden gecommandeerd.

De majoors dienen in de eerste plaats op te komen voor practischen dienst. Zij dienen een commando te voeren bij herhalingsoefeningen, voorzover niet de beroepsmajoors als aangewezen oorlogsbataljons-C. dit moeten doen. Zijn zij bestemd voor een commando bij actieve of reserveregiment, dan moeten zij als dit bataljon bij herhalingsoefeningen opkomt, zeker het bevel daarover voeren. Overigens kunnen zij invallen bij verlof der beroepsmajoors en opkomen om dienst te doen bij bataljonsoefeningen in het tijdperk waarin deze gehouden worden. We achten na de opleiding gegeven voor majoor geen oefeningen noodig tot het onderhouden der geschiktheid met uitzondering van het bijwonen van oefeningen en schietoefeningen der artillerie en misschien oefeningen van andere wapens.

Wel is voor degenen, die in aanmerking willen komen voor regimentscommandant, luitenant-kolonel of kolonel, een cursus voor dien rang noodig. We hebben deze hoofdofficieren noodig voor commando der depôts en voor aanvulling. Bij de voorgestane regeling zullen de meeste regimenten zoowel actieve als reserve

gecommandeerd worden door beroepskolonels of luitenants-kolonels. Er zullen echter bij mobilisatie wel altijd uitvallers zijn.

We zouden hier ook weer 2 cursussen van 3 weken en het practisch aanvoeren van een regiment bij enkele oefeningen voor de opleiding willen eischen.

Voor de zeer weinige functiën van generaal-majoor, die we voor den reserve-officier bereikbaar zouden willen stellen, zou behalve het uitstekend voldoen als regimentscommandant, een speciale opleiding noodig zijn.

Voor de *beroepsmajors* zouden we ook een cursus van b.v. 2 à 3 maanden verplicht willen stellen ter opleiding tot regimentscommandant. Oud-leerlingen van de H.K.S. zouden hiervan vrijgesteld worden.

Voor de bevordering tot generaal-majoor zou in beginsel gevolgd hebben der H.K.S. noodig zijn. Speciale cursussen hiervoor achten we dan niet noodig. na alles wat we in vorige rangen reeds aan de opleiding hebben gedaan.

De Mobilisatiedekking.

Zooals reeds meermalen gezegd, achten we hiervoor beslist *afzonderlijke troepen* noodig en wel 8 bataljons, met daarachter 8 met klein verlof zijnde bataljons van een één jaar ouderen jaargang. We zouden dus hiervoor wenschen een diensttijd van 15 maanden; opkomst 1 October; vertrek met verlof 31 December. De maand Januari is dan de zwakste maand, daar de nieuwe lichting dan eerst 3 maanden onder de wapenen is. Tegen Maart is de geoeffendheid echter ruim voldoende voor de beperkte taak dezer bataljons: verdediging van rivieren en kanalen.

Encadreering der actieve bataljons met beroepsmajors, beroepskapiteins, beroepsluitenants en vrijwillig doordienende reserve-luitenants, ook van andere regimenten. Ook kunnen hier dienst doen reserve-officieren bestemd voor bepaalde functiën, die voor hun verdere opleiding troependienst moeten doen. Voor het lagere kader de strikt noodige beroeps-onderofficieren of doordienende reserve-onderofficieren. Met de lichting dient het kader voor het bataljon opgeleid te worden, dat dus gelijk opkomt en na gelijken diensttijd als bij de overige infanterie aangesteld wordt. Ook de officieren voor het bataljon, dat na 15 maanden reservebataljon wordt, moeten bij het bataljon hun verdere vorming vinden als zij na 9 maanden van de school komen. De reserve-majoor en de reserve-kapiteins voor het reservebataljon zijn afkomstig van andere korpsen, liefst uit de streek waarvoor het bataljon bestemd is. Het actieve bataljon heeft dus sterke beroepsencadreering, het reservebataljon reserve-officieren, die echter hun onderdeelen gecommandeerd hebben in het jaar dat het actief bataljon was. Eenige omwisseling van beroeps- en reservekader tusschen beide bataljons kan de brigadecommandant regelen. We zouden n.l. de 16 bataljons voor de vredesopleiding in twee brigades willen verdeelen, elk onder commando van een kolonel.

De troep zou gerecrueteerd moeten worden uit het geheele land, zooveel mogelijk uit personeel dat zich vrijwillig aanmeldt, om geen te zwaren druk op de grensstreken te leggen.

In het tweede jaar één herhalingsoefening van 3 weken op nader te bepalen tijdstip. Het geheele tweede jaar, dus ± 27 maanden diensttijd, is het bataljon met klein verlof en kan dus steeds worden opgeroepen. Daarna in het 4e jaar nog een herhalingsoefening van 6 dagen. Het bataljon gaat na 27 maanden over naar een bepaald depôt, met dien verstande dat uit den 3en jaargang nog ontbrekkenden bij den 1en en 2en jaargang kunnen worden aangevuld. De bataljons vormen dus na het 2e jaar volledig georganiseerde onderdeelen

bij de depôts en zijn als zoodanig direct bruikbaar als etappe-bataljons. Voorzover daarvoor niet noodig, dienen zij verder als afgerichte depôtstroepen voor aanvulling.

Het bataljon georganiseerd als een gewoon bataljon. De mitrailleurcompagnie bij mobilisatie op auto's te vervoeren. Bij elk der actieve- en reservebataljons ingedeeld twee sectiën infanteriegeschut (4 stukken) met autotractie en 1 sectie mortieren op auto's.

Aangezien de etappebataljons minder zware mitrailleurs noodig hebben, zou in de onderdeelen der zware infanteriewapenen van oudere lichten gedeeltelijk de stof gevonden kunnen worden voor mitrailleurcompagnieën der divisiën, voor de mitrailleurbataljons en voor het niet bij de regimenten infanterie ingedeelde infanteriegeschut.

In het verloop der verdere oefening van het bataljon ook vooral te beoefenen de offensieve kleine oorlog.

De tweede herhalingsoefening van 6 dagen is uitsluitend tot onderhoud van de geoefendheid. Het bataljon zou bij manoeuvres kunnen dienst doen als etappebataljon.

Voor zover woonachtig in de streek, zou het personeel vanaf de 5e lichte kunnen deel uitmaken van de strategische detachementen.

Als garnizoenen en mobilisatiecentra der reservebataljons denken we ons om de gedachten te bepalen: Winschoten, Coevorden, Zwolle, Deventer, Zutphen, Doesburg, Arnhem, Nijmegen, Gennep, Venlo, Roermond, Maastricht, Weert, Eindhoven, Tilburg en Roosendaal, of wel andere in ligging daarmede gelijk te stellen plaatsen.

Slotopmerkingen over de infanterie.

Stafwachten e.d. zouden gevormd kunnen worden uit de oudere lichten der oefenddetachementen van K.M.A. en scholen.

De afdeelingen infanteriegeschut met autotractie bij de divisiën kunnen we niet vormen uit de regimenten. Het beste zal zijn in de Vredes Organisatie per divisie bij één der regimenten in te deelen 1 batterij infanteriegeschut met autotractie van 6 c.q. van 4 stukken. Uit 3 respectievelijk 5 lichten kan dan de afdeeling gevormd worden.

Het aangegeven stelsel maakt misschien een gecompliceerden indruk. Toch verloopt alles voor den man, het kader en den reserve-officier eenvoudig. Hij komt bij een onderdeel en blijft er bij. Van het feit dat de jongste lichte aanvankelijk een jaar reserve is en dus over de 3 compagnieën verdeeld kan worden, merkt de man zoolang er geen mobilisatie is niets.

De mobilisatie is dus hoogst eenvoudig. Alle moeilijkheden zijn verschoven naar vreedstijd, terwijl registratie enz. hoogst eenvoudig is en weinig verandering medebrengt. Al lijkt het stelsel dus wat gecompliceerd, als men het op papier schetst is het hoogst eenvoudig.

Een groot voordeel is ook dat, omdat er steeds geoefend personeel onder de wapenen is en omdat er een permanente mobilisatiedekking is, de voormobilisatie en eventuele garnizoensdetachementen kunnen vervallen en de strategische detachementen kunnen vereenvoudigd worden.

De mitrailleurcompagnieën van de divisiën willen we vormen uit halve mitrailleurcompagnieën van de 4e en 5e lichte der grensbataljons, aangevuld door de 6e.

(Wordt vervolgd).

OVERZICHT VAN DE OEFENING ONDER LEIDING VAN DEN COMMANDANT VAN HET VELDLEGER IN SEPTEMBER 1936

DOOR V. E. NIERSTRASZ.
Kapitein van den Generalen Staf.

IV (Vervolg van blz. 108).

V. Bevelen voor 24 September.

1. BLAUW.

C.—III D.G. had den volgenden indruk van den vijand.

Weerstand op het geheele front door roode lichte troepen, die waarschijnlijk het verdragend gevecht voeren.

Bij de voortzetting van den opmarsch mogelijkheid van aanvallend optreden van roode lichte troepen of infanterie, vervoerd op auto's, in de rechterflank van de D.G.

Allereerst ging een Bevel uit voor de verdediging van het veroverde terrein en vervolgens een Legeringsschets (tevens verband houdende met den vredes-toestand), welke wij stilzwijgend voorbijgaan.

Nadat de D.Cn. vooraf op de hoogte gebracht waren van de plannen van den D.G.C., ging te 21.45 uit het „**BEVEL VOOR DE VOORTZETTING VAN DEN OPMARSCH OP 23 SEPTEMBER**”, waarvan de korte inhoud volgt:

A. *Doel van den opmarsch.*

Het bereiken door III D.G. van de lijn Rijsbergen—Leur—Langeweg (doellijn V 1).

Na aankomst in deze lijn zet III D.G. zich — in afwachting van nadere bevelen — in het terrein vast.

Scheidingslijn met I D.G. onveranderd.

B. *Opmarschplan.*

Met V en VI Div. in eerste linie krachtig doorstooten tot de lijn O.-rand Rijsbergen—O.-rand Leur—Haagschedijk.

Tevens — ter beveiliging van de flank van III D.G. en om de overgangen over de Turfvaart voor II D.G. open te houden — van Schijf uit een flankdekking doen oprukken naar Moeren en den O.rand van het bedekte terrein alhier doen bezetten.

C. *Uitvoering.*

a. *Groeppeering.*

Wat betreft de eenheden in eerste linie, VI en V Div.: als op 23 September.

In tweede linie (D.G.reserve): 27 R.I. (min een Bat.) en III Verk.A. (min een E.W., S.—Paw.).

Aan VI Div. is toegevoegd één Bat. van 27 R.I. en het eskadron wielrijders (thans te Langeschouw) en de S.Paw. van III Verk.A.

C.—VI Div. geeft aan C.—27 R.I. bevelen omtrent plaats en tijdstip, waarop dit Bat. te zijner beschikking moet worden gesteld.

Scheidingslijn tusschen VI en V Div. onveranderd.

b. Opdrachten voor VI en V Div.

C.—VI Div. legt bij den opmarsch het zwaartepunt in het uiterste Zuidelijk en in het uiterst Noordelijk gedeelte van zijn vak, teneinde zich zoo snel mogelijk meester te maken van Rijsbergen en Etten. Hij doet tevens door een flankdekking ter sterkte van minstens twee bataljons den O.rand van het bedekt terrein van Moeren bezetten. C.—VI Div. schenkt zijn bijzondere aandacht op de mogelijkheid van een vijandelijke flankstoot uit Z.O. richting.

C.—V Div. legt het zwaartepunt in het Zuidelijk deel van zijn vak en steunt naar aanwijzingen van C.—VI Div. dezen bij de verovering van Etten.

c. Opdracht voor de D.G. reserve.

27 R.I. (min een Bat.) stelt zich aanvankelijk op in bedekt terrein onmiddellijk Z.W. van Rucphen.

III Verk.A. (min een E.W. en S-Paw.) stelt zich aanvankelijk op op den landweg Galg—Langeschouw, nabij Nederheide.

d. Uur van aanvang van den opmarsch: 6.00.

Op dit uur overschrijden VI en V Div. de heden bereikte voorste lijn en moeten de onderdeelen der D.G.reserve hun aanvankelijke opstelling hebben ingenomen.

e. Geen inleidende beschieting.

D. Artillerie.

D.G.A.

a. Samenstelling en bevelvoering: onveranderd.

b. Taak: Artilleriebestrijding.

III—15 R.A. steunt de D.A.—VI Div.

c. Te 6.00 is de D.G.A. tot vuren gereed.

D.A. te 6.00 tot vuren gereed.

Ter wille van de beperking blijven de bevelen voor den vliegdiens, de verbindingen, de treinen enz. buiten beschouwing.

C.—VI Div. gaf bevelen voor het consolideeren van den toestand gedurende den nacht en de legering en eveneens een „**ALGEMEEN BEVEL VOOR DEN OPMARSCH**” uit, waarin, behalve de reeds vermelde gegevens omtrent den vijand, bovendien werd vermeld, dat het door de vliegerverkenning vastgestelde graafwerk ten W. en Z.W. van Etten (de stelling, welke door 30 R.I. was bezet) deed verwachten, dat in die lijn op ernstigen weerstand zou worden gestooten.

Overigens volgt de voornaamste inhoud van dat Bevel hieronder:

1. *Opmarschplan.* Krachtig doorstooten, in het bijzonder teneinde Rijsbergen en Etten zoo spoedig mogelijk te nemen.

Tevens — ter beveiliging van de flank en om de overgangen over de Turfvaart voor volgende eenheden open te houden — zoo spoedig mogelijk de Moeren en den Z.O.rand van het bedekte terrein aldaar, te bezetten.

2. *Uitvoering*: Alle eenheden in eerste linie overschrijden de thans bereikte voorste lijn der Div. te 6.00.

A. *In eerste linie* (van li. naar re.)

a. *Marschgroep B* samengesteld als heden; hierbij bovendien III—7 R.A. (min 3) welke Afd. hiertoe reeds thans ter beschikking is van C.—26 R.I.

Opmarschwak ten Zuiden begrensd door de lijn Sprundel (bij Marschgroep B) — Het Molentje—Rith. Zwaartepunt op den Z.O. uitlooper van Etten (Instituut St. Jozef) ter verovering van het dorp Etten; V Div. zal dezen aanval steunen door zwaartepunt op eigen re.vleugel te leggen.

b. *Marschgroep A* onder C.—28 R.I.

Samenstelling 28 R.I., I—7 R.A. Deze Afd. van 5.00 af in de ingenomen stelling ter beschikking Marschgroep C.

C.—I—7 R.A. stelt zich in verbinding met C.—28 R.I. te Rucphen.

N. vakgrens: Kp. 3 N. van Vorensende—Heikant—Kp. 41 kunstweg Rijsbergen/Breda.

Zwaartepunt in het Z. gedeelte.

As van beweging: Vorensende—Zurendonk—De Hoef (vt. 103—391)—Tiggelt—Rijsbergen.

c. Tusschen Marschgroepen A en B: *verbindingsdet.* onder bevel C.—I—27 R.I. *Samenstelling*: I—27 R.I., 6 E.W. (min 1 Pel.).

Taak: Behalve het handhaven van de verbinding tusschen de beide marschgroepen den re.vleugel van Marschgroep B steunen bij de verovering van het stellinggedeelte West van Klappenberg in het bijzonder door zw.mitr.vuur.

6 E.W. daartoe te 5.30 bij O.uitgang Rucphen.

d. *Flankdekking* onder C.—25 R.I.

Samenstelling: 25 R.I. min I of II, Proef Bt.ig., * twee Sn. 6 M.C. *, het Esk.wrs. en de Sectie paw. van III Verk.A., * 3—III—7 R.A. *

Taak: Zich zoo spoedig mogelijk in het bezit stellen van het boschcomplex Moeren, onder voortdurende beveiliging van de flank der Div. en om de overgangen over de Turfvaart voor volgende eenheden open te houden; in Z.O. rand bosch Moeren stand houden tot nader bevel.

Door de onderdeelen III Verk.A. doen verkennen tegen de lijn Zundert—Rijsbergen; deze onderdeelen 5.30 ter beschikking C.—Flankdekking te Schijf.

B. *In tweede linie* komt het niet tot de flankdekking behorende Bat.—25 R.I., één Pel. —6 E.W. *, 6 C.P. *

Deze onderdeelen te 7.30 verzameld in bedekt terrein N.W. van Vorensende als Divisiereserve.

3. *Artillerie.*

Van D.G.A. steunt III—15 R.A., opgesteld in het vt. 96—395, den aanval van Marschgroep B; aanvragen tot steun te richten tot mij.

4. *Ik verwacht bericht:*

van C.—marschgroep B, zoodra de aanval op Etten kan worden ingezet en zoodra Etten is genomen;
 van C.—marschgroep A, zoodra de landweg ongeveer N.Z. door de vierkanten 104—389, 104—390, 104—391 enz. bereikt is;
 voorts zoodra Rijsbergen genomen is;
 van C.—flankdekking; zoodra de bezetting van Moeren heeft plaats gehad; daarna op elk heel uur bericht af te zenden omtrent de verkenning tegen de lijn Zundert—Rijsbergen.

Bij de *V Div.* was uit de berichten van de Hulpleiders gebleken, dat op 23 Sept. aanvankelijk gevechtsaanraking geacht werd te zijn verkregen met vijand in de lijn Hoeven—Heul. In den avond van 23 Sept. werd door C.—*V Div.* een aanval gelast met een Bat. gesteund door artillerie ter vermeerstering van Hoeven, welke aanval niet gelukte. In den loop van den nacht bleek daarna, dat Hoeven was ontruimd.

Men ziet, door vergelijking met *VI Div.* (zie hierna), dat de oefening *met* troepen wel eens een minder duidelijk beeld geeft.

C.—*V Div.* gelastte voor 24 Sept. het voortzetten van den opmarsch en zoo spoedig mogelijk weder opnemen van de voeling met den vijand.

Op deze *Div.* gaan wij niet verder in.

2. **ROOD.**

C.Lt.B. ontving op 23 September het volgende Bevel van C.—Brabantleger:

C.—*Brabantleger.*
 Sectie I.1
 No. B.

GEHEIM.

Ex. No.

H.K., 23 September 1936, 17.00.

BEVEL.

(in uittreksel).

1. *Voornemens.*

Gezien het verloop der gebeurtenissen, zal mijn aanvankelijk voornemen: met de hoofdmacht van het Brabantleger weerstand bieden in de lijn Zevenbergen—Rijsbergen, geen voortgang kunnen vinden.

De hoofdmacht zal, deels reeds heden nacht, deels in den morgen van 24 September worden verplaatst naar en achter de lijn: Made—Teteringen—Heusdenhout—Ulvenhout—Strijbeek en zich in deze lijn ter hardnekkige verdediging inrichten, met voorposten in de lijn Hooge Zwaluwe—Terheijden—Mark—W.rand Breda—W.rand Mastbosch—Balleman.

2. *Opdracht.*

Brig.A. en Lt.B. moeten in de lijn Roode Vaart—Etten—Rijsbergen stand houden, na het invallen van de duisternis op 24 September het gevecht afbreken en daarna teruggaan achter het front van de hoofdmacht.

De Luitenant-Generaal,
 C.—Brabantleger,

Aan de bevelontvangers van de onderdeelen der versterkte Lt.B. werd het „**BEVEL VOOR 24 SEPTEMBER**” ten Stafkwartiere gedictieerd.

De voornaamste punten daarvan volgen hieronder:

1. Ik vermoed, dat vij. op 24—9 ons front bij Turfvaart zal aanvallen. Het is mijn voornemen, om hem op mijn beurt i.d. flank aan te vallen.

2. Versterkt 30 R.I. (met I—R.W. en I—2 R.A.) houdt in haar stelling stand. Teneinde den vij. aanval op de voorpostenstrook te doorkruisen, zal ten 24.00 de weerstandbiedende taak der voorposten overgaan in een waarschuwendende.

3. Vóór het aanbreken van den dag moet vasten voet worden verkregen aan overzijde open terrein O. van Schijf.

Schijf wordt bezet teneinde den li. flank der aanvallende troepen te dekken. Daartoe zal I—4 R.I. vóór aanbreken van den dag zich door een verrassenden aanval meester maken van Schijf en 4 sprong kunstwegen 2 km N.O. daarvan.

Onder achterlating van hoogstens één S. in thans bezette opstelling a.d. kunstweg zal het bataljon op zoodanig tijdstip vow. gaan langs verschillende wegen, dat het Schijf kan bestormen te 5.00 * met bajonet * en tegelijkertijd den kunstweg naar genoemden viersprong kan bezetten.

Het bataljon neemt daarna een beveiligende opstelling in.

4. Te 6.30 zal het R.W. (min I min één Comp. + één M.P.) met 4—K.R.A. en E.Paw. de opstelling van I—4 R.I. doorschrijden à cheval kunstweg Zundert—Rucphen, teneinde zich meester te maken van Rucphen en z.m. verder door te stooten.

Het Cav.Co. (min twee Esks. te paard) zal li. de vow.beweging van R.W. beveiligen en begeleiden en daartoe te 6.30 van Schijf vow. gaan in N. richting.

Opmarschweg Cav.Co. naar Schijf over Westhoven en hoeve De Keten. Re. zal de aanval van R.W. worden beveiligd door twee eskadrons te paard, welke over de Ganger naar Vorenseinde marcheeren en te 6.30 de overzijde van het open terrein hebben bereikt.

5. Artillerie.

Staat in stg. nabij Koepel (vt. 102—389); bereidt stelling verandering voor naar (vt. 100—390).

Taak: vuur met vliegerwaarneming op oogenblikdoelen in de strook van den aanval.

Aanvankelijk van 6.30—7.15 vuur op *Rucphen* en *Vorenseinde*.

Afsluitingsvuur voorbereiden W. van *Schijf* en \pm 800 m N. van N.rand van het open terrein.

Deze vuren worden aan C.Lt.B. aangevraagd.

4—K.R.A. te 4.30 bij Pl. 42 kunstweg Breda—Rijsbergen.

6. Brigadereserve.

Eén Comp. van R.W. + M.P. + Pn.P.A. Brigadereserve bij Moeren (te 6.30 aanwezig).

7. *Mijn cp.* van 5.30 af te *Zundert* (alwaar op dat uur één officier) daarna *Het Anker*, daarna: \pm pl. 8.

VI. Verloop van de oefening op 24 September.

Allereerst zij medegedeeld, dat de opmarsch bij Blauw op 23 Sept. was gestaakt, juist even vóórdat de voorhoeden van Marschgroep B van de VI Div. de gevechtsaanraking zouden hebben tot stand gebracht met de Roode voorposten van 30 R.I. Het „laatste zetje” heeft daarvoor dus net ontbroken, met het gevolg, dat de voorhoede Cn. zich niet bewust waren vóór voorposten te zijn aangeland en dit ook niet naar achteren meldden.

Daarentegen was de voorhoede van Marschgroep A in nauw contact met

teruggaande Roode wielrijders geweest, zoodat men aldaar ten onrechte het gevoel had, dat er gevechtsaanraking bestond.

Hieruit blijkt, dat manoeuvres — en zonder twijfel a fortiori de oorlog — de zaken wel eens anders doen schijnen, dan zij zijn.

Vervolgens is het goed, na bestudeering van de bevelen voor 24 Sept., schets No. 6 nog eens te bezien en zich er goed rekenschap van te geven, dat het voor de troepen wel zeer vroeg in den frisschen, mistigen morgen van 24 Sept. was, toen de korte nachtrust wreed moest worden beëindigd. De schets — vooral wanneer die door den lezer blauw en rood is geschilderd — geeft een goed overzicht van den toestand, maar men moet zich niet voorstellen, dat in den laten avond van 23 Sept. iemand dat overzicht had; zelfs omtrent den waren toestand van de *eigen partij* bestonden onzekerheden. Hoe de *vijand* precies stond, wat hij voornemens was, kon slechts vermoeden blijven.

Men denke zich goed in in de voorbereidingen, die verricht moesten worden en de huishoudelijke besognes van de troepencommandanten. Als voorbeelden de volgende:

I—4 R.I., den nacht in het open veld doorgebracht hebbende, moest in de duisternis aanvallen op Schijf en den viersprong N.O. daarvan. De wielrijders uit Princenhage en Ginneken moesten zich N.W. van Moeren gereed stellen voor den aanval.

De huzaren moesten op hun plaats zijn ter begeleiding van den aanval van R.W. rechts en links (met gevoerde en „gedronken” paarden en mannen, vanzelfsprekend de paarden eerst).

Een Afdeelingscommandant der artillerie, die in den vorigen avond kans had gezien, zijn geheele Afd. onder te brengen in een buurtschap, waarin volgens de gegevens 30 man en 30 paarden konden worden geborgen, moest vóór het licht worden zijn Afd. (mannen, paarden en kanonnen) gereed hebben voor uitvoering van zijn opdracht. Evenzoo ging het dien anderen Afd.C., wiens mannen en paarden „anywhere” in een gehucht waren gestopt, dat reeds belegd was. De B.C., die gedacht had (in zijn tot cp. verheven koestal, bij het schaarsche licht van een „lantaarn tot kaars v.m.”): „mij zullen ze niet hebben”, was reeds kort na het middernachtelijk uur in de weer, om zijn getrouwen op tijd — en hij oordeelde daar niet licht over — tot afweer gereed te hebben. En men denke aan de vele anderen, die onder de meest uiteenloopende omstandigheden hun „veldtochtsplan” hadden moeten beramen, zeer laat, bij slecht licht en culmineerende in: hoe sta ik met mijn troepen geordend „gegeten en gedronken en geïnstrueerd” te uur bij het kruispunt van landweg met beek in

Het tooneel, dat zich allerwege vertoonde aan het oog van hem, die het voorrecht had, in dien nanacht van 23/24 Sept. het manoeuvregebied te kunnen doorkruisen, was van de bekende manoeuvre schilderachtigheid, maar wat trof, was de groote toewijding, opgewektheid en ernst, overall.

Dat ik den lezer even op den weg der overpeinzing voerde, geschiedde daarom, omdat het zoo noodzakelijk is, dat ieder die een commando voert, zich goed rekenschap geeft van wat er moet geschieden in de allerlaagste regionen, tusschen het verzenden van de bevelen en „het afgaan van het schot” oftewel de uitvoering op het vastgestelde tijdstip. Slechts door zich daar goed rekenschap van te geven, zullen wij allen den voortdurenden drang hebben, om alles te doen wat mogelijk is, om althans het hoogst noodige — voor den troepencommandant het uur van afmarsch — vroeg te bevelen.

(Slot volgt)

EEN OEFENING IN HET MOBILISEEREN VAN EEN BATALJON

DOOR S. VELDMEIJER,
Majoor, Hoofdinstructeur—20 R.I.

Nu de spanningen op het wereldtooneel een toenemend verontrustend karakter aannemen, wordt in wijder kring dan voorheen gedacht aan de mogelijkheid dat de papieren voorbereidingen, die voor een eventuele mobilisatie in den loop der jaren getroffen zijn, nog wel eens op haar praktische toepassing zullen worden getoetst.

Het schijnt ons daarom nuttig te wijzen op de mogelijkheid om een mobilisatie-oefening op kleine schaal te houden, waaruit zeker leering zal zijn te trekken.

Nu de eerste-oefeningstijd voor het dienstplichtig kader is verlengd tot een jaar, is, mede in verband met de overige oefeningsomstandigheden bij de infanterie, de mogelijkheid ontstaan om een vrij volledige mobilisatie-oefening met eenige bataljons infanterie te houden.

Bij ieder regiment worden per jaar ongeveer 70 dienstplichtigen tot onder-officier opgeleid. Gedurende het tijdvak half Maart—begin October zijn van de beide lichtingsploegen de kaderadspiranten tegelijk onder de wapenen. In September, gedurende welke maand de herhalingslichtingen geoeffend worden, zijn zij, die in Maart opkwamen, soldaat, zij, die in October van het vorige jaar in dienst traden, sergeant.

Beide groepen werken in die maand buiten troepenverband. De met hen te houden oefeningen worden losgemaakt van het stelselmatige onderricht. Ze beoogen o.m. een vlotten, sportieven geest te ontwikkelen. Het element van het onverwachte wordt bij zooveel mogelijk oefeningen ingeschakeld. Een mobilisatie-oefening past volkomen in het raam van die oefeningen.

In een mobilisatiecentrum van een bataljon van één (enkele) onzer regimenten roepe men de reserve-officieren, die dit bataljon in geval van mobilisatie moeten encadreeren, op een bepaalden dag onder de wapenen. Op dienzelfden dag komen eveneens de administrateurs en enkele andere functionarissen bij het bataljon aan; den volgenden dag melden zich de kwartiermakers, aan te wijzen uit de kaderadspiranten.

Voor de reserve-officieren, het administratief personeel en enkele andere functionarissen geldt deze oefening als een gecomprimeerde cursus of een deel van een te vervullen herhalingsoefening.

Wat geschieden moet in de dagen voorafgaande aan den eersten mobilisatiedag, wordt inderdaad verricht.

Het aanvoeren van wapens, munitie en al het andere benoodigde materieel wordt aangevoerd van de plaatsen waar het voor *dit* bataljon werd opgelegd.

De administratie wordt opgezet. Paarden voor de voertuigen worden gehuurd en aangevoerd naar de plaats, waar ze door het bataljon, in werkelijkheid zouden worden ontvangen. Aannemende dat het bovengenoemde personeel op Vrijdag en Zaterdag in het mobilisatie-centrum aankomt, wordt als eerste mobilisatiedag, b.v. de daarop volgende Maandag, vastgesteld.

Op Zaterdag gaan de kader-adspiranten van, b.v. de Ie en IVe Divisie, met vrij vervoer met bewegingsvrijheid, zoodat ze over vele plaatsen verspreid worden. Op Maandag reizen ze op een vervoerbewijs naar het mobilisatie-centrum van het bovenbedoelde bataljon. Ze behooren te zijn uitgerust als groot-verlofgangers.

Uit de sergeanten worden de groeps-commandanten en opvolger-groeps-commandanten aangewezen; alle overige adspiranten — sergeant of soldaat — treden als soldaat in de gelederen in.

Naar schatting leveren de Ie en IVe Divisie bij deze oefening ongeveer de sterkte van een bataljon. Voor de IIe en IIIe Divisie kan eenzelfde oefening worden gehouden.

Wij kunnen in verband met het geheime karakter der mobilisatie-voorbereidingen in de uitwerking dezer oefening niet verder gaan. Het doel schijnt ons in deze regelen duidelijk gesteld en de mogelijkheid voldoende aangetoond.

De mobilisatie van het bataljon moet volledig zijn. Alle moeilijkheden verbonden aan de uitgifte van materieel, het aanspannen van de voertuigen de legering en verpleging moeten in vollen omvang aan den dag kunnen treden en daarom moeten alle verrichtingen volledig in overeenstemming zijn met wat voor dit bataljon in werkelijkheid zal moeten geschieden.

Het zal niet minder gewenscht zijn een soortgelijke proefmobilisatie met andere legeronderdeelen te houden; wij denken daarbij vooral aan de Artillerie.

Wellicht zullen praktische verbeteringen daarna kunnen worden doorgevoerd; bovendien is het een voordeel van beteekenis, dat het geheele dienstplichtige kader van een lichting op deze wijze een volledige mobilisatie-oefening meemaakt.

BEVELENBOEK.

Op veelvuldig verzoek zal het „Bevelenboek van De Militaire Spectator”, dat tot dusver uitsluitend aan onze geabonneerden geleverd werd ook voor anderen verkrijgbaar worden gesteld. De prijs bedraagt, inbegrepen latere aanvullingsbladen f 3.—

Toezending geschiedt na ontvangst van postwissel of overschrijving op postrekening 44715 van Moorman's Periodieke Pers N.V. Zwarteweg 1, Den Haag.

Het BEVELENBOEK bevat schema's van alle bevelen, voorkomende in de taktische voorschriften.

Het is een zeer gemakkelijke handleiding voor het samenstellen van Bevelen, zoowel bij oefeningen op de kaart als in het terrein.

De administratie wordt opgezet. Paarden voor de voertuigen worden gehuurd en aangevoerd naar de plaats, waar ze door het bataljon, in werkelijkheid zouden worden ontvangen. Aannemende dat het bovengenoemde personeel op Vrijdag en Zaterdag in het mobilisatie-centrum aankomt, wordt als eerste mobilisatiedag, b.v. de daarop volgende Maandag, vastgesteld.

Op Zaterdag gaan de kader-adspiranten van, b.v. de Ie en IVe Divisie, met vrij vervoer met bewegingsvrijheid, zoodat ze over vele plaatsen verspreid worden. Op Maandag reizen ze op een vervoerbewijs naar het mobilisatie-centrum van het bovenbedoelde bataljon. Ze behooren te zijn uitgerust als groot-verlofgangers.

Uit de sergeanten worden de groeps-commandanten en opvolger-groeps-commandanten aangewezen; alle overige adspiranten — sergeant of soldaat — treden als soldaat in de gelederen in.

Naar schatting leveren de Ie en IVe Divisie bij deze oefening ongeveer de sterkte van een bataljon. Voor de IIe en IIIe Divisie kan eenzelfde oefening worden gehouden.

Wij kunnen in verband met het geheime karakter der mobilisatie-voorbereidingen in de uitwerking dezer oefening niet verder gaan. Het doel schijnt ons in deze regelen duidelijk gesteld en de mogelijkheid voldoende aangetoond.

De mobilisatie van het bataljon moet volledig zijn. Alle moeilijkheden verbonden aan de uitgifte van materieel, het aanspannen van de voertuigen de legering en verpleging moeten in vollen omvang aan den dag kunnen treden en daarom moeten alle verrichtingen volledig in overeenstemming zijn met wat voor dit bataljon in werkelijkheid zal moeten geschieden.

Het zal niet minder gewenscht zijn een soortgelijke proefmobilisatie met andere legeronderdeelen te houden; wij denken daarbij vooral aan de Artillerie.

Wellicht zullen praktische verbeteringen daarna kunnen worden doorgevoerd; bovendien is het een voordeel van beteekenis, dat het geheele dienstplichtige kader van een lichting op deze wijze een volledige mobilisatie-oefening meemaakt.

BEVELENBOEK.

Op veelvuldig verzoek zal het „Bevelenboek van De Militaire Spectator”, dat tot dusver uitsluitend aan onze geabonneerden geleverd werd ook voor anderen verkrijgbaar worden gesteld. De prijs bedraagt, inbegrepen latere aanvullingsbladen f 3.—

Toezending geschiedt na ontvangst van postwissel of overschrijving op postrekening 44715 van Moorman's Periodieke Pers N.V. Zwarteweg 1, Den Haag.

Het BEVELENBOEK bevat schema's van alle bevelen, voorkomende in de taktische voorschriften.

Het is een zeer gemakkelijke handleiding voor het samenstellen van Bevelen, zoowel bij oefeningen op de kaart als in het terrein.

GASBESCHERMING

ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE GASBESCHERMING BIJ OEFENINGEN VAN DEN TROEP EN DE WERKZAAMHEDEN VAN HET SPECIALISTISCHE GASPERSONEEL IN TROEPENVERBAND

DOOR TH. A. J. VAN ERP,

Eerste-luitenant der inf., Leeraar M.G.S.

II. (Vervolg van blz. 113).

Nu zal wellicht bij sommige lezers nog de vraag rijzen: Maar *welke* oefeningen zijn dat dan toch wel, welke aan al deze bovengenoemde voorwaarden moeten voldoen, alvorens het gasmasker bij de tenue mag worden weggelaten? Dat zijn er inderdaad slechts zeer weinig! En zulks is ook inderdaad de bedoeling geweest bij de samenstelling van de bewuste L.O. Een oogenblik is er destijds nog over gedacht, of het, in plaats van een altijd ietwat vage omschrijving te geven, niet beter ware geweest om eenvoudig de oefeningen op te sommen, waarbij het gasmasker z.n. kon worden gemist. Maar het bleek niet zoo gemakkelijk om daarbij een absolute volledigheid te betrachten, hetgeen bij een opsomming toch persé noodig zou zijn geweest. Daarom heeft men toch maar volstaan met een zoo nauwkeurig mogelijke omschrijving (blijkbaar nog niet nauwkeurig genoeg!) te geven. Waar in dit artikel toch geen aanspraak op volledigheid zal kunnen en ook niet behoeven te worden gemaakt, zal getracht worden hier wel een dergelijke opsomming te geven.

Deze oefeningen zijn bijv.:

Hindernisbaan;

Handgranaatwerpen;

Geweervechten.

De eerste elementaire oefeningen in het tirilleeren, het z.g. robben o.a.;

Sommige pionieroefeningen als: liggend ingraven, het maken van prikkeldraad-versperringen e.d.

Alhoewel beslist onvolledig, zal deze opsomming toch wel een vrij nauwkeurig beeld kunnen geven van den aard van de oefeningen, welke in deze L.O. worden bedoeld.

IV. Voorts moge in dit algemeene gedeelte nog Uw aandacht gevraagd worden voor het volgende. In het bijzondere gedeelte zal voornamelijk worden besproken, hoe de troep en de gasspecialisten bij de diverse oefeningen zoo nuttig mogelijk kunnen worden geoefend in de gasbescherming. Teneinde niet te veel in herhalingen te treden, zal hier eerst nog een en ander worden gezegd t.a.v. de bevelvoering bij oefeningen in het algemeen.

Van het feit, dat het verrichten van de te velde voorkomende werkzaamheden, indien deze moeten geschieden met het gasmasker in beschermingsstelling,

verre van eenvoudig is, zal een ieder wel ten volle overtuigd zijn. In minstens even sterke mate, als dit geldt voor de verrichtingen van den soldaat en van het lagere kader, is dit het geval t.a.v. de *bevelvoering* (wellicht zelfs in nog meerdere mate!).

Het geven van bevelen, het maken van schetsen en oleaten, het telefoneeren, het plegen van mondeling overleg, het gebruik van kijker, kompas, kaart-hoekmeter, plaatsaanwijzer enz. enz., het wordt allemaal nog heel wat moeilijker en lastiger, dan het in normale gevallen reeds is, als men in belangrijke mate wordt gehinderd door het ophebben van het gasmasker.

En toch zal te velde ook de dienst in commandoposten, staf- en hoofdkwartieren, zoomede in verbindingsposten enz., ononderbroken voortgang moeten kunnen vinden (al gaat alles wellicht wat stroeвер en minder vlot), zoonoodig zelfs gedurende langeren tijd achtereen, indien de vijand noodzaakt tot het nemen van beschermingsmaatregelen tegen gas. En het zou van een ongemotiveerd optimisme getuigen, indien men meende, dat voor deze organen van de bevelvoering *onder alle omstandigheden* gerekend zal kunnen worden op collectief beschermde schuilplaatsen of lokalen, waarin men dus ook tijdens gasaanvallen verblijven kan, zonder genoodzaakt te zijn het gasmasker op te zetten.

In *vele* gevallen natuurlijk *wel*, maar beslist niet in *alle* gevallen. Hoe grooter het onderdeel waar het om gaat, des te grooter is de kans, dat wel over dergelijke ruimten wordt beschikt. En hier geldt natuurlijk ook weer onverkort: indien zulks in vreedetijd niet behoorlijk is beoefend, dan zal men er in oorlogstijd ook beslist niet toe in staat zijn! Men meene vooral niet, dat een flinke dosis wilskracht alleen, hiervoor wel voldoende is!

Uit het bovenstaande moge dus blijken, dat het volstrekt noodzakelijk moet worden geacht, dat bij oefeningen niet alleen de troep van tijd tot tijd wordt gedwongen de gasmaskers op te zetten, maar dat ook de bij de oefeningen ingedeelde bevelorganen, gedurende eenigen tijd achtereen met al hun personeel worden gedwongen te werken, leiding te geven, bevelen te maken en uit te geven enz. enz., onder deze aanzienlijk verzwaarde omstandigheden.

Dat hiermee het verloop van de oefening eenigermate wordt gestagneerd en geremd, zal dan helaas op den koop toe genomen moeten worden. Trouwens *alle* handelingen en verrichtingen van het betreffende troepenonderdeel, zullen óók niet meer zoo vlot gaan als daarvoor! C'est la guerre! Teveel wordt nog bij oefeningen, door de bevelorganen gemakshalve maar aangenomen, dat *zij* zich juist *niet* meer bevinden in de gevaarlijke *zône*, ontstaan tengevolge van de veronderstelde gasaanval.

V. Tenslotte nog enkele opmerkingen over de *leiding* bij de oefeningen in de gasbescherming. Deze leiding behoort volgens de bestaande bepalingen te berusten bij een gasofficier, d.w.z. bij *de* beroeps-gasofficier van het korps, indien er slechts één zoo'n specialist aanwezig is, of bij een *speciaal daarvoor aangewezen* beroeps-gasofficier, indien er meerdere bij eenzelfde korps aanwezig zijn. En dat dit niet alléén slaat op de oefeningen van het gasspecialistische personeel van den troep, maar evenzeer op die van de niet-specialisten, blijkt voldoende duidelijk uit punt 72 van de H.G. eerste al. laatste zin, waarin staat: „De algemeene leiding berust bij een gasofficier”.

Voor de specialisten in den gasdienst staat het bovendien nog uitdrukkelijk vermeld in de L.O. 1931 No. 335, welke L.O. de opleiding van deze categorieën van personen regelt. De beroeps-gasofficier is hier zelfs de aangewezen *instruc-*

Paardengasmasker, dat in het Oostenrijksche leger in beproeving is. Bijzondere aandacht verdienen: 1e. de keuze van de afsluitlijn; 2e. de wijze waarop de teugel in het masker wordt binnengevoerd. (Zie het uitstekende gedeelte van het masker bij de hand van den Soldaat).

teur, gedurende de eerste opleidingsperiode en degene, die de werkzaamheden van dit personeel, vermeerderd met de alsdan onder de wapenen zijnde gasvaandrigen en reserve-gasofficieren, moet leiden gedurende de periode, waarin het aan hun geleerde praktisch bij den troep moet worden toegepast.

Bij al deze voorgeschreven bepalingen zal men tevergeefs zoeken naar de, veelvuldig in militaire voorschriften en reglementen voorkomende woordjes: „zoo mogelijk”. Waaruit dus de conclusie mag worden getrokken, dat hetgeen daar wordt bepaald, categorisch is voorgeschreven en waarvan dus niet mag worden afgeweken.

Máár . . . de officiers-encadreering van ons leger is nu eenmaal niet zóó luxueus, dat de korpsen beschikken over een officier, die geen andere werkzaamheden heeft te verrichten, dan die des gasofficiers. Die ongetwijfeld ideale toestand zal wel steeds tot de vrome wenschen blijven behooren. En, goed beschouwd, zou dat toch ook wel een eenigszins onnoodige luxe zijn. Want,

een *volledige* dagtaak, gedurende het geheele jaar, zou een beroeps-gasofficier als zoodanig bij de huidige lichtingssterkte, ongetwijfeld niet hebben.

Maar het andere uiterste komt helaas nog wel vrij veel voor; n.l., dat de beroeps-gasofficier, in zijn niet specialistische functie, reeds zóó'n gevulde dagtaak heeft, dat hij niet in staat is (en ook niet kan zijn) om zijn taak als gasofficier naar behooren te vervullen. Dit heeft dan veelal begrijpelijkerwijze tot resultaat, dat: 1e. de opleiding in de gasbescherming van den troep daar merkbaar onder te lijden heeft en dat: 2e. door het ontbreken van de zoo noodzakelijke, onafgebroken leiding aan de specialisten, men voor deze categorie dikwijls een niet voldoende nuttig emploti weet te vinden.

Hoe kan men nu in deze aangelegenheid den juisten middenweg bewandelen opdat, eenerzijds zooveel mogelijk de hierboven aangegeven ideaal-toestand worde benaderd, anderzijds de beroeps-gasofficier zoo weinig mogelijk aan de andere diensten worde onttrokken.

Tot goed begrip van de zaak zal hier eerst nog even kort worden opgesomd, wat precies de volledige taak is, welke een beroeps-gasofficier bij een korps heeft te vervullen. Volgens hetgeen in reglementen en voorschriften staat bepaald, is deze taak:

a. de *algemeene leiding* bij het onderwijs in de gasbescherming voor *allen* (zie punt 72 H.G.).

b. de *daadwerkelijke opleiding* van gasonderofficieren, gasontsmetters en gasverkenneren (zie L.O. 1931, No. 335 B. I—1; II—1 en III—1).

c. de *leiding* van de werkzaamheden van de gasvaandrigs en de reserve-gasofficieren (zie L.O., No. 335 B. I—6 en II—3);

d. het *bijstaan* van den beheerder t.a.v. oplegging, onderhoud, contrôle enz. van gasmaskers, zoowel t.a.v. de gasmaskers, welke aan den troep zijn uitgereikt, als t.a.v. de mobilisatievoorraden gasmaskers (zie L.O. 1935, No. 34 ad b, 2e alinea en ad e, 1, 2e alinea);

e. Het *zoonoodig* geven van zes-daagsche gecompriëerde cursussen aan reserve-gasofficieren.

f. *tenslotte* is nog een uiterst belangrijk onderdeel van zijn taak (alhoewel niet zwart op wit voorgeschreven) *het verspreiden van zijn aan de M.G.S. opgedane kennis, onder de officieren en onderofficieren van het korps*, voor zoover zulks noodig is om dit kader op de hoogte te brengen van het hun voorgeschreven aandeel in de opleiding van de gasbescherming van de niet-specialisten.

Teneinde nu deze taak zoo volledig mogelijk en naar behooren te kunnen vervullen, zal het beslist noodzakelijk zijn dat:

1e. de beroeps-gasofficier door lezingen, voordrachten, instructiën enz. enz. de andere officieren van het korps volledig op de hoogte brengt van *hun* taak als *instructeur* in de gasbescherming van den troep. Immers L.O. 1931, No. 335 schrijft (onder B. IV) voor, dat de opleiding van de niet-specialisten (de zogenoemde „overigen”), *met betrekking tot den gasdienst moet geschieden door de officieren en onderofficieren, die ook overigens met de opleiding van deze dienstplichtigen zijn belast.*

Indien het bovenstaande in voldoende mate plaats heeft, zal de taak genoemd onder a. en f. reeds naar behooren zijn vervuld. Waaruit dus tevens moge blijken, dat dit gedeelte van de taak van den gasofficier betrekkelijk weinig omvangrijk is en niet al te veel tijd behoeft te vergen, want *na* de bedoelde lezingen en voordrachten, verandert zijn taak feitelijk in die van een vraagbaak en raadgever. De eigenlijke instructie *kan* en *moet* dan voor 100 % liggen in de handen van het gewone kader. (N.B. Het tegenwoordige korps

Italiaansche gasontsmettingsploeg bij de manoeuvres in 1935.

beroeps-*onder*officieren kan reeds, door de plaats gehad hebbende 3-weeksche cursussen, geacht worden voldoende op de hoogte te zijn gebracht voor hun taak. Bij aanvulling van dit korps, zal de gasofficier ook bij deze opleiding de noodzakelijke kennis moeten bijbrengen!

2e. de beroeps-gasofficier, teneinde het onder *b.* en *d.* genoemde deel van zijn taak te kunnen verrichten, een zoodanige niet-specialistische functie heeft, dat hij wekelijks het benodigde aantal uren hiervoor kan worden gemist in zijn normale functie. *Dit aantal, dat in den regel niet meer dan in totaal ± 8 (waarvan ± 6 à 7 uren bestemd voor de taak ad *b.*) behoeft te zijn, is toch wel zoodanig, dat het wenschelijk is daarmee bij het bepalen van de normale functie van den beroeps-gasofficier rekening te houden.* Een dergelijke functie zal toch ongetwijfeld wel bij elk korps te vinden zijn!

3e. de beroeps-gasofficier, in de periode, dat de gasvaandrighs en reserve-gasofficieren onder de wapenen zijn, **tijdelijk ontheven wordt van zijn niet specialistische functie**, teneinde zijn volle aandacht te kunnen besteden aan zijn taak, genoemd onder *c.*

Alleen dan zal kunnen worden bereikt, dat deze categorieën (voorts in samenwerking met het overige gaspersoneel) een behoorlijke dagtaak krijgen in hun speciale functie! De beroeps-gasofficier moet daarom in deze periode rechtstreeks staan onder de bevelen van den H.I. en in overleg met deze autoriteit, de werkzaamheden en bezigheden van hen regelen, hen leiden en controleeren. De gasofficier is de eenige persoon bij een korps, die wat kennis en praktische geoefendheid betreft, **boven** deze vaandrighs en reserve officieren staat en is *dus* de eenig-aangewezen persoon voor dit werk! Het eenvoudig indeelen bij een willekeurige compagnie (batterij e.d.) en den Compagniescommandant met deze taak belasten, moet beslist onjuist worden geacht en leidt er dan ook helaas dikwijls toe, dat voor deze categorieën niet steeds een voldoende dagtaak kan worden gevonden.

Dat aan deze methode praktische bezwaren (soms zelfs *groot*e bezwaren!) kunnen zijn verbonden, wordt gaarne erkend, maar dat deze bezwaren beslist onoverkomelijk zouden zijn, wordt ernstig betwijfeld.

De verdere vorming en de opleiding voor de oorlogsfunctie van deze gas-specialisten maken de toepassing van deze methode volstrekt noodzakelijk. En bij de korpsen waar ze bereids werd toegepast is de deugdelijkheid ervan dan ook overtuigend gebleken.

(N.B. Ten aanzien van de taak genoemd onder *e.*, behoeven uiteraard geen speciale wenschen naar voren gebracht te worden.)

(Wordt vervolgd).

MEENINGEN VAN ANDEREN

VAKKENNIS VAN DEN RESERVE-OFFICIER

Met genoegen nam ik kennis van het woord van protest van den res. kapitein L. J. RAGAY in De Militaire Spectator van Maart 1937 No. 3, omdat het mij de gelegenheid verschaft een blijkbaar aanwezige onduidelijkheid in het oorspronkelijk artikel weg te nemen. Collega RAGAY blijkt de strekking ervan niet te hebben begrepen. Mogelijk zijn er ook anderen, die het onjuist hebben opgevat.

Mijn bedoeling is slechts geweest den feitelijken toestand te schetsen. Dat het anders en beter zou kunnen zijn, geeft volkomen mijn meening weer. Indien hij mijn verwijzing naar het Zwitsersche stelsel b.v. goed had gelezen, zou hij het overbodige van zijn critiek hebben ingezien.

Het gaat er niet om, hoe de res. kapitein RAGAY zijn plichten als reserve-officier opvat, noch hoe een andere bepaalde reserve-officier dat doet, noch wat de ideale opvatting is. Ik heb alleen getracht, met beide voeten op den grond staande, den bestaanden toestand weer te geven. In het „protest” wordt deze kenschetsing niet aangevallen, laat staan weerlegd. Voorhands moet ik deze dus nog als juist blijven beschouwen, te meer omdat zoowel vóór als na de publicatie van mijn artikel verschillende collega's hun instemming daarmee betuigden.

Over de middelen om tot verbetering te geraken, valt natuurlijk te praten. Gaarne geef ik mijn meening daarover voor een betere.

De Reserve-Kapitein
E. P. WEBER.

DE MILITAIRE SPECTATOR, JAARGANGEN 1919—1927

Een onzer abonné's wil zijn jaargangen 1919 t/m 1927 van de Militaire Spectator gratis afstaan. Reflectanten kunnen zich bij ons aanmelden, waarna bij loting zal worden bepaald, aan wie de jaargangen zullen worden toegezonden.

Adm. DE MILITAIRE SPECTATOR
Zwarteweg 1 — Den Haag

Dat aan deze methode praktische bezwaren (soms zelfs *groot*e bezwaren!) kunnen zijn verbonden, wordt gaarne erkend, maar dat deze bezwaren beslist onoverkomelijk zouden zijn, wordt ernstig betwijfeld.

De verdere vorming en de opleiding voor de oorlogsfunctie van deze gas-specialisten maken de toepassing van deze methode volstrekt noodzakelijk. En bij de korpsen waar ze bereids werd toegepast is de deugdelijkheid ervan dan ook overtuigend gebleken.

(N.B. Ten aanzien van de taak genoemd onder *e.*, behoeven uiteraard geen speciale wenschen naar voren gebracht te worden.)

(Wordt vervolgd).

MEENINGEN VAN ANDEREN

VAKKENNIS VAN DEN RESERVE-OFFICIER

Met genoegen nam ik kennis van het woord van protest van den res. kapitein L. J. RAGAY in De Militaire Spectator van Maart 1937 No. 3, omdat het mij de gelegenheid verschaft een blijkbaar aanwezig onduidelijkheid in het oorspronkelijk artikel weg te nemen. Collega RAGAY blijkt de strekking ervan niet te hebben begrepen. Mogelijk zijn er ook anderen, die het onjuist hebben opgevat.

Mijn bedoeling is slechts geweest den feitelijken toestand te schetsen. Dat het anders en beter zou kunnen zijn, geeft volkomen mijn meening weer. Indien hij mijn verwijzing naar het Zwitsersche stelsel b.v. goed had gelezen, zou hij het overbodige van zijn critiek hebben ingezien.

Het gaat er niet om, hoe de res. kapitein RAGAY zijn plichten als reserve-officier opvat, noch hoe een andere bepaalde reserve-officier dat doet, noch wat de ideale opvatting is. Ik heb alleen getracht, met beide voeten op den grond staande, den bestaanden toestand weer te geven. In het „protest” wordt deze kenschetsing niet aangevallen, laat staan weerlegd. Voorhands moet ik deze dus nog als juist blijven beschouwen, te meer omdat zoowel vóór als na de publicatie van mijn artikel verschillende collega's hun instemming daarmee betuigden.

Over de middelen om tot verbetering te geraken, valt natuurlijk te praten. Gaarne geef ik mijn meening daarover voor een betere.

De Reserve-Kapitein
E. P. WEBER.

DE MILITAIRE SPECTATOR, JAARGANGEN 1919—1927

Een onzer abonné's wil zijn jaargangen 1919 t/m 1927 van de Militaire Spectator gratis afstaan. Reflectanten kunnen zich bij ons aanmelden, waarna bij loting zal worden bepaald, aan wie de jaargangen zullen worden toegezonden.

Adm. DE MILITAIRE SPECTATOR
Zwarteweg 1 — Den Haag

Dat aan deze methode praktische bezwaren (soms zelfs *groot*e bezwaren!) kunnen zijn verbonden, wordt gaarne erkend, maar dat deze bezwaren beslist onoverkomelijk zouden zijn, wordt ernstig betwijfeld.

De verdere vorming en de opleiding voor de oorlogsfunctie van deze gas-specialisten maken de toepassing van deze methode volstrekt noodzakelijk. En bij de korpsen waar ze bereids werd toegepast is de deugdelijkheid ervan dan ook overtuigend gebleken.

(N.B. Ten aanzien van de taak genoemd onder *e.*, behoeven uiteraard geen speciale wenschen naar voren gebracht te worden.)

(Wordt vervolgd).

MEENINGEN VAN ANDEREN

VAKKENNIS VAN DEN RESERVE-OFFICIER

Met genoegen nam ik kennis van het woord van protest van den res. kapitein L. J. RAGAY in De Militaire Spectator van Maart 1937 No. 3, omdat het mij de gelegenheid verschaft een blijkbaar aanwezig onduidelijkheid in het oorspronkelijk artikel weg te nemen. Collega RAGAY blijkt de strekking ervan niet te hebben begrepen. Mogelijk zijn er ook anderen, die het onjuist hebben opgevat.

Mijn bedoeling is slechts geweest den feitelijken toestand te schetsen. Dat het anders en beter zou kunnen zijn, geeft volkomen mijn meening weer. Indien hij mijn verwijzing naar het Zwitsersche stelsel b.v. goed had gelezen, zou hij het overbodige van zijn critiek hebben ingezien.

Het gaat er niet om, hoe de res. kapitein RAGAY zijn plichten als reserve-officier opvat, noch hoe een andere bepaalde reserve-officier dat doet, noch wat de ideale opvatting is. Ik heb alleen getracht, met beide voeten op den grond staande, den bestaanden toestand weer te geven. In het „protest” wordt deze kenschetsing niet aangevallen, laat staan weerlegd. Voorhands moet ik deze dus nog als juist blijven beschouwen, te meer omdat zoowel vóór als na de publicatie van mijn artikel verschillende collega's hun instemming daarmee betuigden.

Over de middelen om tot verbetering te geraken, valt natuurlijk te praten. Gaarne geef ik mijn meening daarover voor een betere.

De Reserve-Kapitein
E. P. WEBER.

DE MILITAIRE SPECTATOR, JAARGANGEN 1919—1927

Een onzer abonné's wil zijn jaargangen 1919 t/m 1927 van de Militaire Spectator gratis afstaan. Reflectanten kunnen zich bij ons aanmelden, waarna bij loting zal worden bepaald, aan wie de jaargangen zullen worden toegezonden.

Adm. DE MILITAIRE SPECTATOR
Zwarteweg 1 — Den Haag

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

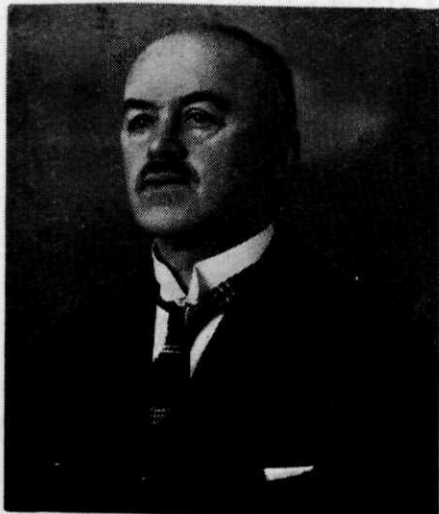
DE KONINKLIJKE VEREENIGING VAN GEPENSIONNEERDE OFFICIEREN 60 JAREN.

Op 16 April a.s. zal de Koninklijke Vereeniging van Gepensioneerde Officieren van het Nederlandsche Leger 60 jaren bestaan hebben.

Wij bieden deze Vereeniging onze hartelijke gelukwenschen aan bij dit jubileum. Van haar oprichting af heeft deze Koninklijke Vereeniging, materiëel en moreel gesteund door ons Vorstenhuis, stil haar zegenrijk werk kunnen uitstrekken over haar leden en hun weduwen en weezen. Mede dank zij vele legaten, de contributies van haar leden (gepensioneerden) en buitengewone leden (actieve officieren) wordt jaarlijks een bedrag van 9 à 10 duizend gulden gebruikt voor het lenigen van alleen aan het bestuur bekende nooden.

Moge het de jubilaresse gegeven zijn, daarbij krachtig gesteund door allen die als actieve Officieren in de Koninklijke Landmacht gediend hebben of daar thans nog deel van uitmaken, de belangen te blijven dienen van de kameraden, hun echtgenooten en hun kinderen.

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

W. C. B. WINTGENS.

Als gevolg van het bereiken van den zeventig-jarigen leeftijd, is aan den Heer W. C. B. WINTGENS, oud-officier der Kon. Marine en gep. Inspecteur van Scheepvaart N.O.I., op zijn verzoek met ingang van 1 April een eervol ontslag verleend als medewerker aan de marineafdeeling van het krijgsgeschiedkundig archief van den Generalen Staf. Sedert 1928 was hij als zoodanig werkzaam. De jaarverslagen over de jaren 1928 tot en met 1936, vermelden den arbeid, dien door dezen onvermoeiden werker is verzet, terwijl daarnevens de talrijke bezoekers van het archief en de navorschers van de krijgsgeschiedenis van de Zeemacht kunnen getuigen van de vriendelijke en ter zake kundige hulp, die zij steeds van hem mochten ontvangen.

Als zijn opvolger is benoemd de gep. Vice-admiraal J. DE GRAAFF, oud-chef van den Marine Staf. Het is bekend, dat de admiraal zeer eervolle aanbiedingen op internationaal gebied heeft afgewezen en er den voorkeur aan heeft gegeven om zich aan krijgsgeschiedkundige studiën van onze Kon. Marine te wijden.

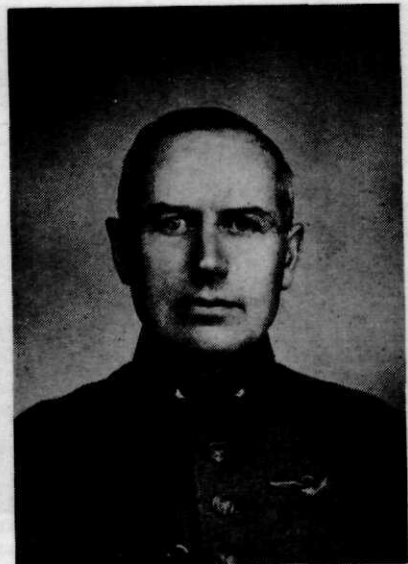
Het krijgsgeschiedkundig archief kan zich met deze keuze gelukkig prijzen.

J. J. G. BARON VAN VOORST TOT VOORST
 Adjudant in buitengewonen dienst van
 H.M. de Koningin. Luitenant-generaal,
 Commandant van het Veldleger, Com-
 mandant der Vesting Holland en Gou-
 verneur der Koninklijke Residentie

P. W. BEST
 Generaal-Majoor, Commandant van de
 IVe Divisie

F. A. VAN HEYST
 Luitenant-kolonel, Commandant
 van de Luchtvaart-afdeeling

BIJ DE LICHTE TROEPEN.**Bevorderd.**

tot reserve-majoor, met ingang van 16 Maart, reserve-ritmeester Jhr. P. J. BOOGAERT, van het IIe R.H.

Eervol ontslagen.

Reserve-eerste-luitenant C. A. Baron BENTINCK, van het IIe R.H., 1 Maart.

Reserve-ritmeester Jhr. Dr. E. O. M. VAN NISPEN TOT SEVENAER, van het Ie R.H., 15 April.

BIJ DE OVERIGE WAPENS EN DIENSTVAKKEN.**Benoemd.**

tot militair apotheker der tweede klasse, met ingang van 1 Maart, J. C. GELDERBLOM, apotheker.

Bevorderd.

Met ingang van 31 Maart, tot luitenant-generaal, Commandant van het Veldleger, tevens Commandant der Vesting Holland, Generaal-majoor J. J. G. Baron VAN VOORST tot VOORST, Adjutant in buitengewonen dienst van Hare Majesteit de Koningin, Commandant der IVe Divisie.

tot generaal-majoor, Commandant der IVe Divisie, Kolonel P. W. BEST, van den Generalen Staf, Commandant der Luchtvaartafdeeling.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Eerste-luitenants H. A. VISEUR en J. W. HEEMSKERK, onderscheidenlijk van het 13e en van het 17e R.I., beiden gedetacheerd bij het D. v. D., definitief werkzaam gesteld bij het D. v. D. en overgeplaatst bij den Staf inf.

Kapitein J. J. JURRISSSEN, van den Staf inf., overgeplaatst bij den Generalen Staf, 19 Febr.

Majoor C. C. GROSJEAN, van het 8e R.V.A., onder eervolle ontheffing uit zijn tegenwoordige functie, overgeplaatst bij het 2e R.V.A., 1 April en tot 1 October boven de sterke gevoerd van den Staf Ie A. Brig.

Majoor J. VAN ROOIJ, van het 5e R.V.A., overgeplaatst bij het 8e R.V.A. en bestemd tot hoofdinspecteur, 1 April.

Majors L. P. SCHMIDT en C. E. DE HAAN, onderscheidenlijk van den Staf Ie A. Brig. en hoofdinspecteur bij het 2e R.V.A., gedurende het tijdvak 1 Febr.—1 Oct. van functie verwisselt.

Tweede-luitenants W. B. STRAVER en B. H. SLAGER, onderscheidenlijk van het 17e en van het 3e R.I., overgeplaatst bij de L.V.A., 15 Maart.

Kapitein L. EZERMAN, van het 3e R.V.A., overgeplaatst bij het 2e R.V.A. met bestemming voor de Schoolmeetafdeeling, 1 Maart.

Luitenant-kolonel H. L. VAN ROYEN, E.a. ingenieur te Amersfoort, met ingang van 1 April gedetacheerd bij de Militaire Luchtvaart en werkzaam gesteld bij het Luchtvaartbedrijf met bestemming om 15 Augustus 1937 op te treden als Directeur van dat bedrijf.

Kapitein L. J. SPANJAERDT SPECKMAN, eervol ontheven van de functie van adjudant van den Inspecteur der genie en van zijn werkzaamstelling bij het D. v. D., 24 April.

Kapitein R. VAN NAUTA LEMKE, van het R.G.Tr., met ingang van 1 April gedetacheerd bij het D. v. D. en op 24 April d.a.v. definitief bij dat Departement werkzaam gesteld en benoemd tot adjudant van den Inspecteur der genie.

Kapiteins H. A. M. E. JANSSEN, K. C. REESER en A. VAN SOEST, onderscheidenlijk van het R.J., het 6e en het 10e R.I., benoemd tot adjudant van hun regiment.

Eerste-luitenant J. J. HASSELBACH, van het 4e R.I., overgeplaatst bij het R.Gr., 10 Maart.

Kapiteins A. J. J. M. LOHMEIJER en W. VAN WIJK, onderscheidenlijk van den Staf inf. en van het 10e R.I., overgeplaatst bij het R.J., 10 Maart.

Eerste-luitenant J. H. ACKERSTAFF, van het R.G.Tr., overgeplaatst bij den Staf genie te 's-Gravenhage en werkzaam gesteld onder de bevelen van den E.a. ingenieur aldaar, 5 April.

Eerste-luitenant J. J. ZOMER, van het 18e R.I., op zijn verzoek ontheven van zijn detachement bij de Hoogere Krijgsschool, 15 Maart.

Militair apotheker der tweede klasse A. VAN HOFF, overgeplaatst van *Arnhem* naar het Rijksmagazijn van geneesmiddelen te *Amsterdam*.

Militair apotheker der tweede klasse J. C. GELDERBLUM, geplaatst bij de apotheek te *Arnhem*.

Luitenant-kolonel F. A. VAN HEIJST, vlieger bij de L.V.A., benoemd tot commandant van die afdeling, 31 Maart.

Eervol ontslagen.

Luitenant-generaal Jhr. W. RÖELL, Commandant van het Veldleger tevens Commandant der Vesting Holland en Gouverneur der Residentie, 31 Maart.

Eerste-luitenant T. PAAUWE, van den Staf inf., werkzaam bij het D. v. D., 1 April.

Reserve-officieren van gezondheid der eerste klasse H. VAN DER LINDEN (19 Febr.), G. N. KARSDORP (5 Maart), A. M. MULDER (27 Febr.) en Dr. E. G. MULDER (18 Maart).

Reserve-luitenant-kolonels F. Graaf VAN HOGENDORP, van den Staf IIe A. Brig., 15 Maart en E. R. BIJLEVELD, van den Staf inf., 1 Mei.

Reserve-kapiteins G. P. VAN DAM, van het 5e R.V.A., 11 Maart, E. HOFMAN, van het 19e R.I., 25 Febr., Ir. C. E. ALEXANDER, van het R.G.Tr., 25 Febr. en J. H. WIESMAN, van het 17e R.I., 1 April.

Decoratien.

Reserve-generaal-majoor H. DE IONGH, Inspecteur van den Vrijw. landstorm, Gouden eere-medaille voor lichamelijke opvoeding van Frankrijk.

Majoor W. THOMSON, van den Generalen Staf, Officier in de orde van Oranje Nassau.

Reserve-kapitein M. VISSER, van het 4e R.I., Ridder 2e klasse in de Orde van Wasa van Zweden en Ridder in de Orde van de Kroon van België.

Overleden.

Eerste-luitenant R. F. SWAVING DIJKSTRA, van den Staf der artillerie, werkzaam bij de Artillerie-Inrichtingen, 7 Maart 1937 te *Amsterdam*.

Reserve-kapitein B. VAN DE GRAAF, van het 17e R.I., 4 Februari 1937 te *Rotterdam*.

TERRITORIAAL-BEVELHEBBER IN LIMBURG.

Bij Koninklijk Besluit van 27 Februari 1937 is ingesteld de territoriaal-bevelhebber in Zuid-Limburg. Het gezagsgebied omvat de provincie Limburg ten zuiden van de noordelijke grenzen der gemeenten Stevensweert en Echt.

De benoeming van den territoriaal-bevelhebber door H. M. de Koningin kan eerstdaags worden tegemoet gezien.

NIEUWE REGLEMENTEN EN VOORSCHRIFTEN.

PANTSERWAGEN REGLEMENT DEEL II (Paw. R. = II).

Vastgesteld bij beschikking van den Minister van Staat, Minister van Defensie a.i., van 27 November 1936, IIde Afd. B., Nr. 37).

De invoering van pantserwagen-eenheden in de organisatie van het leger maakte het samenstellen van een Pantserwagen Reglement noodzakelijk.

Het reglement bestaat uit twee deelen. Deel I behandelt de exercitiën, deel II — dat thans is verschenen — het gevecht.

In een *inleiding* zijn de organisatie van een eskadron pantserwagens alsmede de strijdmiddelen en de uitrusting behandeld. Daarop volgen vier hoofdstukken, te weten:

- I. Algemeen.
- II. Het gevecht van pantserwagens.
- III. Het optreden van pantserwagens in verschillende omstandigheden, in rechtstreekse samenwerking met andere wapens.
- IV. Zelfstandig optredende pantserwagens.

In een aanhangsel zijn de samenstelling van de sectiën pantserwagens, behoorende tot de verkenningafdeelingen, alsmede gegevens omtrent de daarbij ingedeelde pantserwagens opgenomen. Wanneer deze pantserwagens uit de organisatie verdwijnen, kan dus worden volstaan met het aanhangsel uit het reglement te lichten.

HOOFDSTUK I.

Het hoofdstuk „*Algemeen*” begint met de eigenschappen van pantserwagens in het licht te stellen. Het komt tot de gevolgtrekking, dat pantserwagens in beginsel kunstwegen en goede landwegen moeten volgen en dat zij zich daarbuiten slechts over vlak en niet doorsneden terrein kunnen verplaatsen. Voorts wijst het reglement er op, dat moet worden voorkomen pantserwagens 's nachts in aanraking met den vijand te brengen.

Een afzonderlijk punt behandelt het „vuur uit pantserwagens”; hierin wordt betoogd, dat de meeste uitwerking is te verwachten van vuur uit een stilstaanden wagen, doch dat niettemin de tactische omstandigheden van dien aard kunnen zijn, dat vuur-in-beweging noodzakelijk is.

Gelet op de eigenschappen van pantserwagens, vermeldt het reglement, dat zij bij uitstek geschikt zijn voor het uitvoeren van den verkenning- en den veiligheidsdienst in rechtstreeksche samenwerking met cavalerie en wielrijders. Daarnaast wordt echter groote beteekenis toegekend aan de belangrijke diensten, welke pantserwagens tijdens het gevecht kunnen bewijzen, door — in rechtstreeksche samenwerking met andere wapens — aan deze een krachtigen materieelen en moreelen steun te verleen, alsmede aan de belangrijke resultaten, welke pantserwagens kunnen oogsten door het uitvoeren van raids.

HOOFDSTUK II.

Als beginsel wordt voorop gesteld, dat *in het gevecht* de pantserwagens hun beweeglijkheid zooveel mogelijk moeten benutten. Het gevecht van pantserwagens wordt gekenmerkt door krachtige vuurstooten en snel uitgevoerde verplaatsingen, welke elkander voortdurend afwisselen. Met nadruk wordt er op gewezen, dat het gevaarlijk is stil te staan onder vijandelijk artillerievuur, vuur van anti-tankwapenen en op zeer korten afstand afgegeven geweer- en mitrailleurvuur. Nauwelijks behoeft te worden vermeld, dat — bij aanvallende acties — het reglement de grootste waarde toekent aan de verassing, alsmede — in het bijzonder bij het stooten op zwakken weerstand — aan een kordaat optreden.

Vervolgens wordt afzonderlijk behandeld het optreden van:

- de pantserwagen;
- het peloton;
- het eskadron.

Het peloton is de gevechtseenheid; in beginsel wordt het niet gesplitst. Kan de pelotonscommandant geen mondelinge bevelen aan de wagencommandanten geven — hetgeen in den regel tijdens het gevecht het geval zal zijn — dan handelen de wagencommandanten op teekens, seinen of signalen van den pelotonscommandant; blijven deze uit, dan geldt als leidraad: „den pelotonscommandant volgen”.

In de onder-hoofdstukken „Het peloton” en „Het eskadron” is het optreden dezer eenheden behandeld bij:

- een marsch in de richting van den vijand;
- een marsch van den vijand af;
- het uitvoeren van een flankbeweging;
- het ondernemen van een aanval op een door den vijand bezet terreingedeelte;
- het vertragen van 's vijands opmarsch;
- het afbreken van het gevecht.

Vanzelfsprekend vindt men hierin ook aanwijzingen omtrent het gebruik van de motor-mitrailleurgroepen.

Hoofdstuk II wordt besloten met bepalingen ten aanzien van het gevecht tegen vijandelijke pantserwagens, het gevaar uit de lucht en het gasgevaar.

HOOFDSTUK III.

Het hoofdstuk „*optreden van pantserwagens in verschillende omstandigheden in rechtstreeksche samenwerking met andere wapens*” is als volgt onderverdeeld:

- A. de verkennings- en veiligheidsdienst;
- B. de aanval;
- C. de vervolging;
- D. de verdediging;
- E. de terugtocht en het vertragend gevecht.

Ad A.

Worden pantserwagens bestemd voor het uitvoeren van *verkenningen* in rechtstreeksche samenwerking met andere wapens, dan worden zij ingedeeld bij verkenningsdetachementen, bestaande uit cavalerie of (en) wielrijders. Elk peloton, deel uitmakende van een verkenningsdetachement, is bestemd om op te treden als één van de verkenningspatrouilles, waarachter de hoofdmacht van het detachement oprukt (zie V. Veldd. I punt 229). Het reglement geeft voorts bepalingen, op welke wijze een pantserwagenpatrouille in dat geval moet optreden.

Bij het uitvoeren van den *veiligheidsdienst* in rechtstreeksche samenwerking met andere wapens, verrichten pantserwagens ten bate van die wapens in hoofdzaak een verkenkende taak. Het reglement behandelt achtereenvolgens het optreden van pantserwagens, ingedeeld bij een voorhoede, bij een achterhoede, bij een flankdekking en bij voorposten.

Ad B.

In den *aanval* kunnen pantserwagens worden bestemd:

- voor het beveiligen van de flank(en) van de aanvallende troepen;
- voor het uitvoeren van verrassende ondernemingen tegen 's vijands flank en rug;
- bij uitzondering voor het begeleiden en met vuur ondersteunen van de aanvallende troepen.

Het reglement werkt elk dezer gevallen tot in bijzonderheden uit. Afzonderlijke vermelding verdient het bepaalde ten aanzien van de wijze, waarop — bij het begeleiden en met vuur ondersteunen — de samenwerking tusschen de pantserwagens en de aanvallende troepen moet worden geregeld.

Ad C.

Pantserwagens kunnen door den commandant, te wiens beschikking zij zijn, hetzij ter *rechtstreeksche*, hetzij ter *evenwijdige vervolging* worden ingezet. De daarbij in acht te nemen bepalingen zijn in een vijftal punten vastgelegd.

Ad D.

In de verdediging kunnen pantserwagens worden bestemd:

- voor het beveiligen van de flank(en) van de verdedigende troepen;
- voor het uitvoeren van verrassende ondernemingen tegen 's vijands flank en rug;
- bij uitzondering voor het uitvoeren van tegenstooten.

Geheel in overeenstemming met den opzet en de indeeling van het reglement vindt men elk dezer taken achtereenvolgens behandeld. Wat het uitvoeren van tegenstooten betreft moge hier ter plaatse naar voren worden gebracht, dat — in tegenstelling met de beginselen voor het uitvoeren van een tegenstoot door troepen te voet — een dergelijke onderneming van pantserwagens ook mogelijk wordt geacht op een nog in beweging zijnden aanvaller.

Ad E.

Bij een *terugtocht uit een stelling*, alsmede bij het uitvoeren van *het vertragend gevecht*, kunnen pantserwagens worden ingedeeld bij de hoofdmacht, dan wel bij de achterhoede en door den betrokken commandant worden bestemd:

- voor het beveiligen van de flank(en) van de overige troepen;
- voor het uitvoeren van verrassende ondernemingen tegen 's vijands flank en rug;
- voor het uitvoeren van tegenstooten, wanneer de andere troepen zich van den vijand moeten losmaken.

In het bijzonder trekt de aandacht de bepaling, dat in die omstandigheden het uitvoeren van tegenstooten slechts gewettigd is, indien geen andere middelen beschikbaar zijn om 's vijands aanval in de vereischte mate te vertragen.

HOOFDSTUK IV.

Het hoofdstuk begint met de mededeeling, dat bij zelfstandig optreden op grooten afstand van de eigen troepen, pantserwagens — ten gevolge van hun beperkte bewegings-

vrijheid en van de moeilijkheden, verbonden aan hun beveiliging tijdens de legering — aan meer gevaren zijn blootgesteld dan bij optreden in nauwere samenwerking met andere wapens. In verband hiermede geeft het reglement aan, wanneer een zelfstandig optreden op grooten afstand gewettigd is.

Bij het optreden van pantserwagens op grooten afstand van de eigen troepen moeten eenige moeilijkheden — in het bijzonder met betrekking tot de verbindingen, het te onderhouden verband, de legering en het veilig stellen van de terugtochtswegen — worden overwonnen. Het reglement geeft in die richting tal van aanwijzingen.

Zelfstandig ter *verkenning* uitgezonden pantserwagens vormen een verkenningdetachment (waarvan de sterkte minstens 2 pelotons bedraagt) of een verkenningsspatrouille (ter sterkte van 1 peloton), wier optreden uitvoerig is omschreven.

Het hoofdstuk eindigt met de behandeling van raids, waaronder te verstaan het uitvoeren, op grooten afstand van de eigen troepen, van aanvallende ondernemingen, in het bijzonder tegen 's vijands flank en rug, alsmede van ondernemingen ten doel hebbende het tot stand brengen van vernielingen.

Nr. 68a. VOORSCHRIFT BETREFFENDE DE VALSCHERMEN. (V. Vs.)

(Aanschrijving M. v. S., M. v. D. a. i. van 30 November 1936, IIde Afd. B., Nr. 185.)

In verband met de omstandigheid, dat begin 1937 het medevoeren van het valschermscherm door het luchtvaardend personeel der Militaire Luchtvaart verplicht is gesteld, deed zich de behoefte gevoelen aan een voorschrift, dat als leidraad zal moeten dienen voor hen, die bij het pakken, het gebruik en het beheer van valschermschermen zijn betrokken.

Het voorschrift betreffende de valschermschermen bevat een beschrijving van het Irvin-valschermscherm en van het gewijzigde Robur-valschermscherm, met Irvin-draagsingel, welke beide soorten van valschermschermen, als zitpak-type voor den vlieger en als borstpak-type voor den waarnemer, bij de Militaire Luchtvaart in gebruik zijn.

Het voorschrift geeft, aan de hand van een groot aantal afbeeldingen, een verklaring van de wijze, waarop de beide typen van valschermschermen worden gevouwen en gepakt, terwijl tevens is aangegeven welke hulpmiddelen en hoeveel personen voor het vouwen en pakken benodigd zijn en aan welke eischen laatstgenoemd personeel moet voldoen.

Omtrent het springen met gebruik van het valschermscherm zijn een aantal wenken in het voorschrift opgenomen.

Ten slotte bevat het voorschrift een aantal bepalingen aangaande de verstrekking, de opberging, het onderhoud en het beheer van valschermschermen.

Betaling Abonnement 2e kwartaal 1937

Tot 5 APRIL a.s. bestaat gelegenheid het abonnement voor het 2e KWARTAAL 1937 à f 2.50 (Binnenland) te voldoen per postwissel of door overschrijving op postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V. met duidelijke vermelding waarvoor het bedrag bedoeld is.

Na dien datum zal over het abonnement, verhoogt met 15 cent incassokosten, per kwitantie worden beschikt.

Wie na 5 April gireert is dus de incassokosten verschuldigd.

Aan abonné's, die gebruik wenschen te maken van automatische gireering, zenden wij gaarne een ingevuld machtigingsformulier.

ADMINISTRATIE „DE MILITAIRE SPECTATOR”
Zwarteweg 1, Den Haag.

Nr. 288. VOORSCHRIFT VOOR DE ARTILLERIE-MEETCOMPAGNIE. (V.A.M.C.)*(Aanschrijving M. v. S., M. v. D. a. i. van 8 December 1936, IIde Afd. B., nr. 64.)*

Nadat de artilleriemeetcompagnie in de oorlogsorganisatiën was opgenomen en in den loop der jaren voldoende inzicht was verkregen omtrent het gebruik en de handelingen van de lichtmeetafdeeling en van de geluidmeetafdeeling, deed zich de behoefte gevoelen om — zij het reeds vóór het verschijnen van een voorschrift voor den lichtmeetdienst en van een voorschrift voor den geluidmeetdienst, aan de samenstelling van welke voorschriften nog wordt gearbeid — de inzichten omtrent het optreden van de artilleriemeetcompagnie in een voorschrift vast te leggen.

Het kan toch niet worden ontkend, dat het van het grootste belang moet worden geacht, dat, nu de artilleriemeetcompagnie meer en meer bij de oefeningen wordt betrokken, voor de verschillende commandanten het noodige in voorschriften is vastgelegd. Een voorschrift, dat ook de onderdeelen buiten de schoolmeetafdeeling bereikt, kon dan ook niet langer worden ontbeerd.

Het behoeft evenwel geen betoog, dat dit eerste voorschrift, betrekking hebbende op de artilleriemeetdiensten, de volmaaktheid voorshands mist. De voor de samenstelling van een bezonken voorschrift vereischte ervaring ontbreekt nog en zal eerst na verloop van vele jaren en na bestudeering van de, ook buitenlandsche, literatuur verkregen kunnen worden. Het uitgeven van dit voorschrift moet leiden tot een ruimere gedachtenwisseling, welke een later te verschijnen voorschrift slechts ten goede kan komen.

In het eerste hoofdstuk is op overzichtelijke wijze de samenstelling van de artilleriemeetcompagnie en hare onderdeelen aangegeven, waarbij hetzelfde systeem is gevolgd als in het Reglement voor de bereden artillerie en de motorartillerie deel II A ten aanzien van de staven en batterijen der bereden artillerie.

Hoofdstuk II omvat de werkzaamheden van de lichtmeetafdeeling en van de geluidmeetafdeeling, zonder in de technische details te vervallen. Na het vermelden van de taak en na eenige beschouwing omtrent den tijd noodig voor het inrichten van een lichtmeetafdeeling en een geluidmeetafdeeling, wordt in twee figuren de inrichting in een D.G. vak schematisch aangegeven.

In dit hoofdstuk zijn voorts enkele getallen vermeld betreffende de grootte van de fouten, welke kunnen optreden bij het meten op vijandelijke doelen en bij het inschieten.

In hoofdstuk III wordt behandeld het optreden van de artilleriemeetcompagnie tijdens den marsch op grooten afstand van den vijand en tijdens den naderingsmarsch.

Aangezien aan het in werking brengen van de artilleriemeetcompagnie omvangrijke verkenningen dienen vooraf te gaan en deze verkenningen veel tijd vorderen, zal hiermede vroegtijdig moeten worden begonnen.

Voorts is in dit hoofdstuk het verband tusschen de verschillende commandanten geregeld. Daar geen andere voorschriften hieromtrent iets vermelden was het vastleggen hiervan in dit voorschrift noodzakelijk.

Hoofdstuk IV omvat de artilleriemeetcompagnie tijdens het gevecht. Dit hoofdstuk is onderverdeeld in:

- A. Algemeen, waarin o.a. is opgenomen, hetgeen in een verkenningsbevel en in een bevel tot inrichten kan worden opgenomen.
- B. Tijdens de voorbereiding van den aanval.
- C. Tijdens den aanval.
- D. De verdediging.

In de hoofdstukken V, VI en VII vindt men respectievelijk de verdeling van de werkzaamheden op den commandopost, de behandeling van de binnenkomende en uitgaande stukken, alsmede het verwerken van de binnengekomen gegevens, indien de artilleriemeetcompagnie is ingedeeld bij een D.G., een en ander voor zoover zulks van belang is voor den Commandant van de artilleriemeetcompagnie. In de voorschriften voor den lichtmeetdienst en voor den geluidmeetdienst wordt — voor zooveel noodig — het dienaangaande met betrekking tot de lichtmeetafdeeling en de geluidmeetafdeeling opgenomen.

Tenslotte werd het van belang geacht aan dit voorschrift toe te voegen een hoofdstuk betreffende de verbindingsen, aangezien deze elders geen vermelding vinden. In een figuur zijn de verbindingsen aangegeven, zoodra de strijd een stilstaand karakter heeft aangenomen.

Aan het voorschrift zijn voorts een aantal bijlagen, o.a. aangevende de samenstelling van een marschcolonne en eenige modellen, toegevoegd.

NIEUWE UITGAVEN

Hitler's motorisierte Stossarmee (Heeres- und Wirtschaftsmotorisierung im Dritten Reich), door A. MÜLLER, 220 blz., afb., kaarten en tabellen. Uitg. Editions du Carrefour 83 Bd. du Montparnasse, Parijs, 1936. Prijs f 1.50.

Nadat dezelfde uitgever reeds in 1935 had aangeboden: „*Hitler treibt zum Krieg*“ (van DOROTHY WOODMAN, uitgegeven aanvankelijk in het Engelsch, onder den titel: „*Hitler rearms*“) en voorts in 1935 „*Hitlers Luftflotte startbereit*“ (van DOROTHY WOODMAN), is daarop het onderhavige werk verschenen en voorts het t.d.p. bereids besproken boek van BERTHOLD JACOB.

Droeg het boek van BERTHOLD JACOB min of meer het karakter van een „Hetze“-geschrift, waarvan de lezing hier en daar onaangenaam aandoet, met het onderhavige boek is dit in nog sterkere mate het geval. Het is alsof de schrijver zijne gevoelens van haat en rancune tegen het nieuwe Deutschland somwijlen niet onderdrukken kan.

Bij wijze van voorbeeld worden hier aangehaald eene passage, van dat soort als waarvan er in dit boek meer voorkomen.

Op blz. 31 b.v. leest men:

„Und wenn das Wort des Generalleutnant von METZSCH, dass es der Motor sein wird, der den Frieden frisst, eine aktuelle Bedeutung hat, dann die, dass es der deutsche Motor sein wird, der den Frieden frisst. Die von ihm getriebenen Flugzeuge werden in riesigen Schwärmen die Sonne verfinstern und Gift und Verderben speien, die deutschen Kampfwagengeschwader, begleitet von Millionen motorisierter Truppen, werden wie eine riesige Stahlwalze die europäische Kultur einstampfen, wenn den von der Theorie des „totalen Krieges“ „Besessenen“ ihr Handwerk nicht rechtzeitig gelegt wird.“

Men vraagt zich onwillekeurig af of dit in Frankrijk in de Duitsche taal gepubliceerde boek niet ten doel heeft om hetzelfde clandestien in Duitschland in te voeren, teneinde voedsel te verstrekken aan de „Kreisen der opposition gegen das HILTER-régime“ en hoe de financiering van de uitgave van dit soort boeken plaats heeft?

Dat dit boek t.d.pl. besproken wordt vindt zijn verklaring daardoor, dat hierin talrijke gegevens betreffende de mechanisatie en motorisatie van het leger en de daarop aansluitende ver doorgevoerde economische oorlogsvoorbereiding, voor en na broksgewijze gepubliceerd in een heele reeks van Duitsche technische vaktijdschriften en publicatiën van militair technischen aard, in een overzichtelijk geheel behandeld worden, verder aangevuld door „wertvolle Mitteilungen“ uit kringen der oppositie. Wat de eerste gegevens betreft hebben wij ons door enkele steekproeven van de juistheid daarvan kunnen overtuigen (van Duitsche zijde is daarvan ook den laatsten tijd nimmer een geheim gemaakt, zooals de schrijver het ten onrechte wil doen voorkomen); de laatste gegevens echter zijn oncontroleerbaar. Van bedoelde vaktijdschriften vermelden wij: de „Berliner Börsen Zeitung“ en de „Wehrbeilagen“ daarvan: „Wehrkraft und Soldatentum“ (de spreekbuis van het Reichskriegsministerium); de „Frankfurter Zeitung“; de „Völkischer Beobachter“; „Essener National Zeitung“, het tijdschrift „der Deutsche Volkswirt“; „die Strasse“; „Deutsche Bergwerkzeitung“; „Deutsche Krafftahrt, Motor-technik“; „St. Christophorus, der Krafftzug in Wirtschaft und Heer“; verder het „Taschenbusch der Tanks“ (1935), de „Wehrmachtskalender 1936“, etc.

Meer nog dan in andere moderne legers staat in het bewapeningsprogramma van het Derde Rijk de motorisatie op den voorgrond; daardoor is voor een toekomstigen oorlog hoe langer hoe meer noodig een zorgvuldige en langdurige vredesvoorbereiding, welke o.m. bestaat uit:

a) het organiseren van speciale pantservedivisiën, bestaande uit vechtwagen-eenheden met daaraan toegevoegde volledig gemotoriseerde hulpstroepen: artillerie, infanterie en technische troepen — alsmede uit een zoover mogelijk doorgevoerde motorisatie van het geheele leger.

Aangezien het gebruik van pantsertroepen zeer hoge eischen stelt aan de moreele en technische eigenschappen van den enkeling, worden deze bijna uitsluitend gerecruiteerd uit arbeiders van de auto- en motorenindustrie. Deze worden geselecteerd uit het „National-socialistische Krafftahrkorps“.

b) het organiseren, geheel naar militaire eischen, van de automobiellndustrie en techniek: plaats van vestiging, financiering (los van buitenlandsch kapitaal), productiecapaciteit, geproduceerde typen (zooveel mogelijk uniformiteit, de vreedestypen beantwoorden aan oorlogstypen);

c) oplossing van het vraagstuk op welke wijze het land onafhankelijk te maken van het buitenland ten aanzien van het autobrandstofverbruik en het rubberverbruik;

d) aanleg op groote schaal van autowegen voor strategische verplaatsing van troepen en verzekering van goede verbindingen met het industriele achterland;

e) ver doorgevoerde organisatie van het autoverkeerswezen, hetwelk tezamen met trein- en scheepvaart-verkeerswezen volledig moet zijn ingesteld op de oorlogvoering.

In hoofdstuk A. behandelt de auteur de hierboven aangegeven punten, terwijl in hoofdstuk B. beschouwingen gewijd worden, o.m. aan de gemotoriseerde politieformatie's, het „National-socialistische Kraftfahrkorps" en de „Deutsche Automobil-club".

De feiten volgen elkander tegenwoordig zóó snel op, dat de slotbeschouwingen over de militariseering der Rijnlandzónre reeds verouderd zijn.

Dr. M. H. H. FRANSSEN.

„La guerre decisive" („La guerra decisiva") door generaal VISCONTI PRASCA. Uitgave van Berger-Levrault, Parijs. Prijs Fr. 15,—.

Generaal VISCONTI PRASCA, in het buitenland bekend geworden als commandant van het Italiaansche Saardetachment en thans Chef van den Staf van Maarschalk BADOGLIO, geeft in dit werk zijn denkbeelden omtrent de wijze waarop een oorlog moet worden gevoerd om tot een beslissend resultaat te geraken. De door Schr. bekleede positie en het feit, dat vele zijner denkbeelden in Abessynië aan de praktijk werden getoetst, maken de kennisneming daaryan in hooge mate belangwekkend. Dit is te meer het geval omdat Schr. de oplossing van het aanvalsprobleem niet zoekt in het pantserwapon — door hem nauwlijks genoemd — doch in de verhooging van het aanvalsvermogen der infanterie.

In het eerste gedeelte „Politiek en oorlogvoering" bepleit Schr. de volkomen eenheid van politiek en oorlogvoering. De militaire voorbereiding moet geheel gericht zijn op het bereiken van de doeleinden, die de politiek stelt. Tijdens den oorlog moet de politiek de strijdende weermacht de bereiking van de gestelde doeleinden mogelijk maken. De onlangs verschenen herinneringen van DE BONO doen zien, dat voor en tijdens den veldtocht in Abessynië Schr.'s wenschen in dit opzicht volkomen zijn vervuld.

Het tweede gedeelte „Taktiek en oorlogvoering" gaat na waardoor tijdens den Wereldoorlog de aanval over het geheel niet tot de bereiking van de gestelde doelen heeft geleid en hoe in een toekomstoorlog een beslissing op het slagveld kan worden bevochten. Schr.'s conclusie is, dat hiertoe de infanterie weder moet worden hersteld als „Koningin van het slagveld", niet met woorden doch inderdaad. Het offensieve vuurvermogen van de infanterie moet daartoe evenveel worden opgevoerd als het verdedigende vuurvermogen door de mitrailleurs is opgevoerd. Schr. wil daartoe infanterie en (begeleidende) artillerie versmelten tot gemengde regimenten, bestaande uit 3 gewone bataljons en 1 geschut bataljon. De D.A. komt dan vrij voor het geven van beschermende vuren, die vormen „ce cercle infernal qu'est la zone symbolisée par la couleur bleu d'azur, celle de la valeur militaire", waarbinnen de infanterie zelf elken weerstand moet kunnen breken. Ook in dit opzicht is de door Schr. aangegeven weg in het Italiaansche leger ingeslagen, zij het nog niet ten einde geschreden, door de invoering van 9 mortieren per bataljon en een begeleidende hw. batterij per regiment.

In het slotgedeelte „Mensch en oorlogvoering" bespreekt Schr. in dikwijls treffende bewoordingen de eischen, die de huidige oorlogvoering aan de strijders in het algemeen en vooral aan de aanvoerders stelt, waarbij hij uitgaat van de overtuiging „il est un facteur de la guerre qui domine tous les autres: c'est l'homme lui-même".

Ieder, die een diepgaande studie van de oorlogvoering maakt bevelen wij deze baanbrekende studie aan.

UIT DE VAKPERS

INDISCH MILITAIR TIJDSCHRIFT 1937, Nr. 1.

Aangezien een bespreking van den inhoud van opgemeld tijdschrift in „De Militaire Spectator” de laatste jaren niet meer plaats vond en het te behandelen I.M.T. nummer eenige vervolg-artikelen bevat, zal dit eerste overzicht noodzakelijkerwijze langer moeten zijn, dan voor den vervolge in de bedoeling ligt.

I.M.T. 1937, Nr. 1 is, ter eere van het kort geleden gesloten Vorstelijk Huwelijk, gehuld in een oranjekleurigen omslag en opent met een foto van het Vorstelijk Paar met als onderschrift een heilbede voor Hen, geuit door de Indische Krijgskundige Vereeniging.

De marechaussee's als veldpolitie op Java.

Kap. W. L. A. HOJEL vervolgt zijn in I.M.T. 1936, Nr. 12 aangevangen artikel. Ter toelichting diene, dat in 1932, wegens de noodzaak van drastische bezuinigingen op de Indische Begrooting, een „Leger-Politie-Commissie” werd ingesteld, welke opdracht was te onderzoeken, of een deel van de taak der veldpolitie op Java kon worden overgenomen door deelen van het K.N.I.L., waardoor een gedeelte van de Veldpolitie zou kunnen worden opgeheven. In zijn eerste artikel releveert schr. de conclusies waartoe genoemde Commissie kwam, nl. dat bedoelde vervanging onder bepaalde voorwaarden wel mogelijk zou zijn; dat hiervoor in het bijzonder de Marechaussee's op Java (keurtroepen bestaande uit 2 Bats. à 3 Compn.) in aanmerking zouden komen; dat deze troepen daartoe een speciale opleiding zouden moeten doorloopen; dat zij echter in het algemeen legerverband behooren te blijven en dat deze vervanging als een *crisis-maatregel* was te beschouwen. Vervolgens behandelde schr. de voornaamste bezwaren, welke tegen deze vervanging zoowel van civiele als van militaire zijde werden geopperd, om daarna een overzicht te geven van de in 1933 bij Gouvernements Besluit vastgestelde „Regeling van de werkzaamstelling van militairen der op Java gelegerde Marechaussee-compagnieën als veldpolitie”, welk besluit 1 Juli 1933 in werking trad. In I.M.T. 1937, Nr. 1 vermeldt schr. dat na 1½ jaar de tewerkstelling als Veldpolitie als een geslaagde proefneming kon worden beschouwd, waarna het gebied, waarin deze vervanging plaats vond, werd uitgebreid, zoodat thans van beide bataljons ongeveer de helft als politie dienst doet. Daarna geeft schr. een overzicht over de wijze, waarop de speciale opleiding voor de politietaak is geregeld en gaat vervolgens over tot een onderzoek van de vraag, in hoeverre de militaire waarde der Marechaussee's onder de tewerkstelling als Veldpolitie heeft geleden. Hij constateert dan op grond van de opgedane ervaring, dat de marsch- en schietvaardigheid zijn achteruitgegaan, de orde op de kamers laat te wenschen over, de achteruitgang in theoretische kennis is aanzienlijk, terwijl de algemeene geoefendheid in velerlei opzicht ernstig heeft geleden. En daar ook de militaire waarde van het kader is verminderd, komt schr. tot de conclusie, dat na een dienst van 1½ jaar als politie, 6 maanden noodig zullen zijn om de vroegere geoefendheid weer te bereiken. Het artikel wordt vervolgd.

Vorenstaande aangelegenheid werd in dit overzicht zoo uitgebreid behandeld, omdat hier voor het eerst op grond van practische ervaring kan worden aangetoond, welke gevaren het door sommigen voor Indië gewenschte „Politieleger” t.a.v. de paraatheid van het Java-leger met zich brengt. De voorstanders van een dergelijk „leger” vergeten bovendien maar al te dikwijls, dat bij mobilisatie de taak der politie veel zwaarder wordt dan zij in vreedstijd is, en dat de daarin vastgelegde legertroepen in tijden van het grootste gevaar daaruit niet kunnen worden losgemaakt en dus aan het toch reeds zoo sterk ingekrompen Veldleger worden onttrokken.

De dubbel-functie van civiel- en militair-bestuurder.

Kap. H. A. REEMER bespreekt de moeilijke en hoogst belangrijke taak, welke in de Buitengewesten dikwerf op de schouders gelegd wordt van betrekkelijk jonge officieren,

die daarmee een groote verantwoordelijkheid aanvaarden. Schr. behandelt op overzichtelijke wijze aard en omvang van beide functiën en brengt hierbij scherp naar voren het groote belang van de kennis van land, volk en taal in het te besturen gebied. Voorts wijst hij op de noodzaak van blijvende bestudeering van den inwendigen politieken toestand. Het artikel wordt vervolgd.

Tandheelkunde te veld.

Off. v. gez. 2e kl. H. H. KAT brengt duidelijk naar voren het verschil in mogelijkheden voor tandheelkundige behandeling bij een bewegingsoorlog en bij een stellingoorlog, en geeft een overzicht van de werkwijze, tijdens den wereldoorlog toegepast bij het Duitsche leger. Voorts wordt aangetoond, dat de behandeling van kaakfracturen evenzeer tot de taak van den militairen tandarts behoort als de conserveerende tandheelkunde. Ten slotte geeft schr. eenige conclusies t.a.v. de naar zijn meening te verlenen tandheelkundige hulp bij de geneeskundige organisaties van het K.N.I.L.:

- a. Op de hulpverbandplaatsen (ingedeeld bij bataljons, afdn. art., e.d.) moet de soldaat snel van pijn bevrijd en weer gevechtvaardig worden gemaakt, terwijl hij bij zijn onderdeel kan blijven; bij de hoofdverbandplaats (ingedeeld bij Div. en zelfstandig Det.) wordt ook slechts eenvoudige tandheelkundige hulp verleend; bij beide soorten geneeskundige organisaties is dus slechts een eenvoudig instrumentarium noodig.
- b. Het Veldhospitaal (ingedeeld bij Veldleger) dient over een meer uitgebreid instrumentarium te beschikken; de meer gecompliceerde gevallen kunnen dus hier worden behandeld.
- c. Het evacuatiehospitaal of concentratie-hospitaal (Veldleger, achterland) dient uitgerust te zijn voor volledige behandeling.

Het beteugelen van woelingen en straatgevechten.

Nadat de Kapiteins C. G. J. TEERINK en A. J. TH. BOESTER in *I.M.T.* 1936, Nrs. 7, 8 en 10 dit vraagstuk aan een uitgebreide theoretische beschouwing hebben onderworpen, vingen zij in Nr. 11 aan met een toegepaste studie, waarbij werd verondersteld dat in een stad A. (op 60 km afstand gelegen van stad B, alwaar een garnizoen sterk 1 Bat. inf. + 1 S. paw.) plotseling verzet uitbreekt. De resident te B. roept militairen bijstand in van den Plaatselijk Militair Commandant, i.c. den bataljonscommandant. Deze geeft een van zijn compagniescommandanten opdracht om met een detachmentement, bestaande uit 1 compagnie infanterie, 1 S. wrs., 1 S. inf. op auto's en 1 S. paw., het verzet te breken. Middelen tot versneld vervoer worden ter beschikking gesteld. In Nr. 12 behandelen schrs. de overwegingen, het besluit en de bevelen voor den afmarsch, waarbij het verband naar voren treedt tusschen de werkwijze van de organen der recherche en die van de militaire machtsmiddelen. Bij aankomst van het det. nabij A. ontvangt de det.C. eenige berichten van de vooruitgezonden rechercheurs en van den C. van de eveneens vooruitgezonden S. paw., waarna schrs. in *I.M.T.* 1937, Nr. 1 de overwegingen, het besluit en de bevelen van den det.C. geven t.a.v. de verdere actie. Vervolgens wordt aangegeven, hoe het voornaamste verzet wordt gebroken. In een volgend artikel zal worden behandeld het breken van het laatste verzet, alsmede welke maatregelen genomen moeten worden voor het blijvend beheerschen van de stad. Hoewel deze studie uiteraard is geöriënteerd op Indische omstandigheden en verhoudingen, bevat zij toch ook voor Europeesche verhoudingen veel belangwekkends, waarom lezing zeer wordt aanbevolen.

De organisatie van onze regimenten infanterie.

Kap. R. B. VAN DIJKEN schrijft een vooral voor het K.N.I.L. hoogst belangrijk artikel over dit onderwerp. Op grond van de moderne inzichten terzake, constateert schr. de volgende feiten, welke de huidige organisatie van het Indische reg.inf. aankleven: te weinig krombaanvuur, onvoldoende en te weinig krachtige pantserafweerwapenen, onvoldoende bescherming tegen luchtaanvallen, te weinig stootkracht in het bataljon, bewapening en uitrusting binnen de bataljons zijn te ongelijksoortig, de organisatie van de afdelingen mitrs. en inf.geschut (1 pel. van 3×2 mitrs. v. 6,5 + 1 pel. van 3×2 mortieren (beide pels. vervoer op draagpaarden) + 1 pel. van 3×3 mitrs. v. 12,7 (gemotoriseerd)) vormt tactisch noch marschtechnisch een bevredigend geheel. Na al deze

nadeelen aan een beknopte, doch zaakkundige beschouwing te hebben onderworpen, komt schr. tot een nieuwe organisatie van het regiment, in groote trekken luidende als volgt:

staf,

3 bataljons, elk à 3 fuseliercompn. + 1 mitr.comp.;

1 bataljon met „collectieve” wapens: 1 comp. van 9 mitrs. v. 12,7,

1 comp. van 12 pantserafweerkanonnen,

1 comp. van ten minste 4 zware mortieren;

een gemotoriseerde fuseliercomp. en

een lichte munitiecolonne.

Het bataljon, thans bestaande uit een staf, 4 gelijkvormige compn. en 1 pel. van 6 mitrs. v. 6,5, wil schr. omvormen tot een bataljon à staf, 3 fuseliercompn. en 1 mitr.comp. van 8 mitrs. v. 6,5 + 4 mortieren + 6 tankbuksen; de fuseliercomp. krijgt boven de 9 aanwezige karabijnmitrailleurs nog 3 lichte mortieren.

Waar schr. dit (officieuse?) ontwerp beschouwt als een inleiding tot vruchtdragende gedachtenwisseling met „andersdenkenden”, zien wij deze „rencontre des esprits” met spanning tegemoet, temeer waar het hier gaat om een vraagstuk van de eerste orde voor het K.N.I.L.

De rubriek *Uit de Vaktijdschriften* is in het *I.M.T.* de laatste jaren uitnemend verzorgd. Onderscheidene medewerkers behandelen hierin achtereenvolgens tactiek, infanterie, artillerie, luchtverdediging, luchtvaartnieuws en geneeskundige dienst. Voor de vele officieren van het K.N.I.L. die door verblijf in de Buitengewesten of om andere redenen verhinderd zijn hun militaire lectuur bij te houden, is deze rubriek *het* middel om op de hoogte te blijven van hun vak.

De rubriek *Uit de Pers* bevat een zeer lezenswaardig artikel over de krijgsverrichtingen van het Italiaansche Somali-leger, welk artikel een vervolg vormt van het in de gelijknamige rubriek van *I.M.T.* 1936, Nr. 12 verschenen artikel betreffende „het operatieplan van Maarschalk BADOGLIO na de slagen van Enderta, Tembien en Sjire”. Gegevens omtrent dezen jongsten kolonialen oorlog zijn uiteraard van groote waarde voor het Indische leger. Men zij bij het trekken van conclusies echter voorzichtig, daar de omstandigheden in Abessinië in velerlei opzicht verschillen van de toestanden op Java.

De rubriek *Van het Wereldtooneel* geeft een politiek maandoverzicht van het wereldgebeuren, waarbij uiteraard de gebeurtenissen in Oost-Azië in het brandpunt der belangstelling staan.

Na een overzicht van de behandeling van de Indische defensiebegroting in de Tweede Kamer, volgt als slot een zeer uitgebreid „Literatuur-overzicht uit Nederlandsche en Buitenlandsche Tijdschriften over December 1936”. Dit overzicht is gesplitst in verschillende rubrieken, elk een afgerond deel der militaire en daarmee samenhangende wetenschappen beslaande, terwijl elke rubriek weer is onderverdeeld in diverse onderwerpen. Op deze wijze vormt dit overzicht een waardevol hulpmiddel bij het zoeken van bronnen, betreffende een bepaald onderwerp.

J. J. M.

DE ITALIAANSCH VECHTWAGENS.

Blijkens de in 1936 verschenen Fransche „Instruction sur l'emploi des grandes unités” is men in het Fransche leger gekomen tot een eenheidsvechtwagen, zoowel geschikt voor begeleiding der infanterie als voor een operatief optreden als gepantserde cavalerie. In Engeland daarentegen, waar men aanvankelijk allen nadruk heeft gelegd op laatstgenoemd gebruik van het pantserwapen, gaat men afzonderlijke lage zwaar gepantserde wagens bouwen om de infanterie te begeleiden en wil hiervan per divisie een bataljon indeelen. Dezelfde weg blijkt in Italië te worden ingeslagen, waar men proeven neemt met een „infanterie-vechtwagen” („carro d'assalto” of „d'accompagnamento” of „di fanteria”), eveneens met de bedoeling hiervan per divisie een bataljon in te deelen. Gegevens volgens „Nazione Militare”: gewicht 5 ton; bewapening één kanon of twee gekoppelde mitrailleurs, voor nabij verdediging een automatisch wapen; geen draaibare toren; bezetting 2 man; snelheid in het terrein 15 km, welke 6 uur kan worden volgehouden.

Deutsche Wehr, 17 Dec. 1936.

C.

AFWEER VAN LUCHTAANVALLEN DOOR MARCHEERENDE TROEPEN.

Majoor GEORLETTE geeft eenige beschouwingen over het vuren op laagvliegende vliegtuigen naar aanleiding van een in 1928 verschenen Amerikaansch ontwerp-reglement.

In verband met de omstandigheid, dat luchtaanvallen, welke gericht zijn tegen marcheerende infanterie, een geweldigen demoraliseerenden invloed kunnen hebben op die troepen, indien deze niet of onvoldoende afgericht zijn in den afweer van luchtaanvallen, en voorts omdat als regel de beschikbare luchtdoelbestrijdingsmiddelen noodig zullen zijn voor de bescherming van eenheden, welke zelf niet beschikken over middelen om zich te beschermen tegen luchtaanvallen, betoogt schrijver, dat het van het hoogste belang is, dat de infanterie grondig is afgericht en bekend is met de wijze, waarop zij zichzelf kan beschermen tegen laagvliegende vliegtuigen.

Alvorens aan te geven op welke wijze door infanterie moet worden opgetreden tegen aanvallen van laagvliegende vliegtuigen, wordt beschreven de wijze waarop deze laatste zullen optreden. De aanvallen op de infanterie zullen als regel worden uitgevoerd door speciale formaties van aanvalsvliegtuigen, welke tot taak hebben marcheerende troepen (infanterie, artillerie e.a.) aan te vallen. In beginsel zullen kleine onderdeelen en ontwikkelde troepen door deze vliegtuigen niet worden aangevallen. Om een dergelijke opdracht uit te voeren zullen verscheidene vliegtuigen (25) worden aangewezen, welke op 3 à 5 km afstand van het doel verzamelen en van daaruit telkens met een formatie van 3 vliegtuigen de vijandelijke colonne aanvallen over de volle lengte.

Ten einde de verrassing zoo groot mogelijk te doen zijn, zullen de vliegtuigen zoo veel mogelijk van de terreinbedekking gebruik maken door zeer laag over bedoelde bedekking te naderen.

Een dergelijke aanval is uiteraard een kwestie van seconden, zoodat ook de afweer dus in een minimum van tijd gereed moet zijn. Schrijver wijst er dan ook op dat het van het grootste belang is, dat men tijdig wordt gewaarschuwd, hetgeen kan geschieden door een eigen vliegtuig gedurende den marsch in de lucht te hebben, dan wel door een waarschuwingssysteem bij de marcheerende troepen zelf.

Vervolgens ontwikkelt schrijver de methode van schieten tegen laagvliegende vliegtuigen door de geweerdragenden van een marcheerenden troep.

In beginsel zal elke compagnie de geheele groep van 3 vliegtuigen tot doel hebben en wel zoodanig, dat elke sectie in haar geheel één van de vliegtuigen voor haar rekening neemt. Daarbij is het noodzakelijk, dat het vuur over den geheelen door het vliegtuig af te leggen weg wordt verdeeld, zoodanig dat steeds het vuur voldoende dichtheid heeft. Schrijver geeft hiervoor drie methoden aan.

Ten slotte bespreekt schrijver de wijze waarop de troep moet worden afgericht in het bevuren van de hierbedoelde vliegtuigen; een en ander toegelicht met schetsen.

Alles bijeen een zeer lezenswaardig artikel.

Bulletin Belge des Sciences Militaires, Nov. 1936.

T.

C. VAN DAALEN
SUMATRASTRAAT 189, DEN HAAG
TEL. 117890

Handel in Koloniale Waren en Comestibles
Leverancier van verschillende Militaire Instellingen

DROGISTERIJ „DE MORIAAN”
WED. P. W. VAN STARRENBURG
Frederikstraat 22, Tel. 111727, Giro 110118

Oudste adres te 's-Gravenhage voor Uw verwaren
en schoonmaakartikelen
Reeds jaren leverancier aan het leger

HORSTRA'S LEVENSMIDDELENBEDRIJF
WESTDUINWEG 9 - TEL. 553873
DEN HAAG

Zuivelproducten - Comestibles

Vraagt levering van 1e klas
gepast. melk aan huis

Uitsluitend Barneveldsche
Hoenderparkeieren

Reeds leverancier van het leger